А 9401

Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Натар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	
На 1 месяц	90 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародняя	— 20 к.
мясцовыя	— 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:	
За радок нанпарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок нанпарэлі наперад тэксту	1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.
Сьпешныя на 50 проц. даражэй.	
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.	

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
За 1 дакумант	35 кап.
За кожны датковы	15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант	15 „
За кожны датковы	5 „
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.	

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і на ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 227 (2415) Аўторак, 2-га кастрычніка 1928 г.

Узмацніць грамадзкі кантроль над хлебазагатоўкамі

Геаграфічнае разьмяшчэньне ўраджаю сёлета, згрупаваньне запасаў таварнага хлеба, галоўным чынам, у раёнах з слаба разьвітаю сеткаю чыгунак, позьняя ўборка хлеба ў сувязі з няспрыяючым надвор'ем,—усё гэта стварыла новыя вялікія цяжкасьці ў пасьпяховым ходзе сучаснай кампаніі хлебазагатовак. Ня гледзячы на ўсе гэтыя няспрыяючыя ўмовы, паступленьне хлеба ў працягу апошніх пяцідзёнак усё ўзрастае.

Але нельга ні на хвіліну забываць аб тых цяжкасьцях, якія стаяць перад дзяржавай, перад партыяй і перад усімі арганізацыямі працоўных у справе забясьпечаньня поўнага і своечасовага снабжэньня хлебам гарадоў, прамысловасьці і сялянства спажываючых раёнаў. Нельга заплюшчваць вочы на тое, што апроч аб'ектыўных цяжкасьцяй, залежачых ад раёнаў разьмяшчэньня ўраджаю, ад тэрміну высьпяваньня і ўборкі хлеба і г. д. маецца шмат цяжкасьцяй, залежачых ад працы нашага хлебазагатоўчага апарату, ад дзейнасьці тых органаў, якія выконваюць гэту вельмі важную для нашай працоўнай дзяржавы задачу. Маюцца выпадкі ўзаемнага падрываньня давер'я в боку дзяржаўных і каапэрацыйных хлебазагатоўцаў сярод сялянства, у вывіку чаго выйгрываюць прыватныя скупшчыкі хлеба, капіталістычныя элемэнты гораду і вёскі.

[illegible]

сялянства. На сяле працуюць сотні тысяч членаў саюзаў; сярод іх маюцца культурныя сілы, абслугоўваючыя розныя культурныя патрэбы сялян, якія карыстаюцца значным аўтарытэтам сярод сялян. Усе гэтыя сілі павінны быць прыцягнуты да справы растлумачэньня шырокім сялянскім масам значэньня пасьпяховага ходу хлебазагатоўчай кампаніі і мер, ужытых савецкай дзяржавай для ўзьняцьця сельскай гаспадаркі і палепшаньня становішча шырокіх сялянскіх мас.

Неабходна прызнаць, што ў сучасны момант гэта растлумачальная праца вядзецца яшчэ ня зусім здавальняюча. Асабліва вялікай павінна быць роля ва ўсёй гэтай працы саюзу сельска-гаспадарчых і лясных рабочых, аб'яднаючага перадавое батрацтва. Апошняе павінна быць апораю савецкіх органаў у вёсцы ў справе хлебазагатовак. Вельмі важнае значэньне мае таксама ўдзел у гэтай працы асьветнікаў, мэдпрацаўнікоў, дзесяткі тысяч якіх працуюць на сяле. Апроч растлумачальнай працы гэтымі групамі прафэсыянальна-арганізаваных працаўнікоў, на вачох якіх адбываецца ўся праца нашых хлебазагатоўчых органаў, можа быць выканана вялікая праца па выяўленьні недахопаў у працы апошніх і па садзейнічаньню да зьнішчэньня гэтых недахопаў.

Адказная задача, ускладзеная на [illegible]

[illegible] удзел прафсаюзаў у справе садзейнічаньня хлебазагатоўчым органам і ажыцьцяўленьня грамадзкага кантролю над іх дзейнасьцю. Прафсаюзы павінны перш усяго ўзяць на сябе значную частку працы па пастаноўцы шырокай растлумачальнай працы сярод [illegible] гаворыць за тое, што прафсаюзы павінны зьвярнуць увагу на склад працаўнікоў хлебазагатоўчага апарату, добра сачыць за працай гэтага апарату і ўсімі спосабамі дапамагаць укамплектаваньню гэтага апарату адпаведнымі працаўнікамі.

САМАКРЫТЫКА—АРГАНІЧНАЯ ЧАСТКА НАШАЕ ПРАЦЫ

Нам трэба ў першую чаргу дамагчыся, каб кожны рабочы і селянін глядзеў на агульную справу сацыялістычнага будаўніцтва, як на сваю ўласную справу.

Дзеля гэтага самакрытыка, чым далей, тым больш будзе займаць месца ва ўсёй нашай грамадзкасьці.

З прамовы т. Рыкава на пленуме Запароскага акругкому.

Ніжэй даём скарочана прамову т. Рыкава ў спрэчках па дакладзе аб плянавай працы на пленуме Запароскага акруговага камітэту партыі 27-га верасьня.

На шырокіх сходах—сказаў т. Рыкаў,—мы перасычаем нашыя прамовы барбарскімі незразумелымі масе словамі з вялікаю лёгкадумнасьцю, іншы раз абрыдліва з дня ў дзень у адных і тых-жа выразах паўтараем адно і тое самае. Між тым самі абставіны вялічэзнага напружаньня, якое мы перажываем у будаўніцтве сацыялістычнае грамады, патрабуюць больш гарачых і жывых слоў. Мы павінны падцягнуцца, павінны дамагчыся таго, каб штодзённая праца сярод рабочых, сярод беднаты і сераднякоў на вёсцы стала на большую вышыню. Нам трэба дамагчыся ў першую чаргу, каб кожны рабочы і селянін глядзеў на агульную справу сацыялістычнага будаўніцтва, як на сваю ўласную справу. Нам трэба прыцягнуць да штодзённае працы ўсе пралетарскія кадры. Сыстэма вылучэньня для ўдзелу ў савецкай [illegible]

макрытыкі зьліквідуе гэтую перашкоду. Зразумела, у першай стадыі самакрытыкі было зроблена шмат памылак. Але нам пагражае яшчэ адна небясьпека, гэта—боязьць зрабіць памылкі і сарваць, такім чынам, разьвіцьцё самакрытыкі. Зразумела, бываюць выпадкі, калі самакрытыку выкарыстоўваюць ва ўласных інтарэсах, у інтарэсах сваркі. Гэта дзіцячая хвароба самакрытыкі, з якою трэба змагацца, але самакрытыку, восьь, трэба рашуча разгортваць. Самакрытыка павінна прасунуць масы яшчэ далей па шляху актыўнага ўдзелу ў будаўніцтве, вырашэньні найбольш складаных пытаньняў пабудовы сацыялістычнае грамады.

У нашых арганізацыях мы час ад часу знаходзім элемэнты загніваньня: шахцінская справа, смаленскі працэс, справа Ібрагімава, ранейшага старшыні Крымскага ЦВК, які аказаўся бандытам і інш. Мы ня мелі-б гэтага, калі б у нашай штодзённай працы ў большай меры ўдзельнічалі масы. Гэтыя зьявішчы загніваньня, у першую чаргу, тлумачацца адарванасьцю асобных зьвеньняў нашае [illegible]

Самакрытыка разглядаецца шмат… кім, як чарговая кампанія. Гэта—няправільна. Гэта не кампанія, а арганічная частка нашае працы, якая чым далей, тым больш месца будзе займаць у савецкай, партыйнай, прафэсыянальнай і каапэрацыйнай грамадзкасьці. Зразумела, у ажыцьцяўленьні самакрытыкі будуць асобныя памылкі, якія трэба выпраўляць. Але яны ні ў якой меры не павінны хістаць агульнае лініі партыі ў гэтай справе.

Пры дапамозе самакрытыкі мы будзем усё шчыльней прыцягваць усё большую колькасьць працоўных да ўсёй нашае працы, пры іх дапамозе мы дамо… жамся таго, што працоўнае жыхарства Саюзу ўсё больш і больш будзе ўяўляць, што яно ўдзельнічае на справе ў арганізацыі новае сацыялістычнае грамады.

У адносінах партыйнае працы нашыя посьпехі даволі вялікія. Наша арганізацыя павялічваецца, яе пралетарскі склад расьце. Але рост пралетарскага складу таксама яшчэ нездавальняючы. [illegible]

[illegible] лена хоць трохі абдумана, апраўдвае сябе цалкам і поўнасьцю.

Кажучы аб працы прафсаюзаў, Рыкаў вазначыў, што прафсаюзы павінны ня толькі бараніць інтарэсы рабочае клясы, змагаючыся з бюракратычнымі скажэньнямі, злоўжываньнямі і несправядлівасьцю, але і выхоўваць новых барацьбітоў за камунізм, арганізатараў новае грамады. Яны павінны рыхтаваць будаўнікоў сацыялізму ў нашым краі.

Гэтую працу прафсаюзы праводзяць таксама ня вельмі добра. Гэта відаць хоць-бы па прасоўваньні новых кадраў, якія падымаюцца зьнізу. Мы да гэтага часу ня можам пахваліцца лішкам новых працаўнікоў для зьмены старым. Таленавітых, здольных, адданых, няздаючых людзей у краі—сярод рабочае клясы, вясковае беднаты і серадпякоў—даволі шмат. Але здольнасьці вылучаць і выкарыстоўваць гэтых людзей у нас асабліва няма, і мы шмат прапушчаем міма.

Адною з перашкод у масавай працы зьяўляецца боязнь крытыкі, якая востра адчуваецца. У гэтым—адна з галоўных перашкод для арганізацыі і вылучэньня новых кадраў, для прасоўваньня ўсіх актыўных элемэнтаў працоўных гораду і вёскі. Разьвіцьцё са[illegible]

[illegible] раднiцкіх гушчаў сялянства ў працу савецкіх, прафэсыянальных, каапэрацыйных і інш. арганізацый.

[illegible] топ грамадзкага жыцьця пралетарскага краю на большую вышыню, чымся мы дасягнулі да сучаснага моманту.

Тав. Рудзутак аб нашых спэцыялістах

Мы караем не за міжвольныя памылкі, а толькі за сьвядомае шкодніцтва.

[illegible]

Задачы перавыбарчае кампаніі.

Заява т. Рыкава карэспандэнту РАТАУ.

ХАРКАЎ, 29-9. Перад ад'ездам у Маскву старшыня СНК СССР т. Рыкаў прыняў карэспандэнта РАТАУ.

Па пытаньні аб перавыбарах саветаў т. Рыкаў сказаў: „Увесь Саюз распачынае зараз падрыхтоўчую працу па перавыбарах саветаў, якія пачнуцца ў студзені і кончацца вясною 1929 г.

Амаль два гады, якія мінулі ад часу апошняе перавыбарчае кампаніі, багаты буйнымі зрухамі ў жыцьці народаў СССР. Усесаюзны бюджэт за гэты час павялічыўся міліярды на два. Зроблены вялізарныя выдаткі на аднаўленьне і разьвіцьцё прамысловасьці і сельскае гаспадаркі. Ва ўсіх галінах гаспадарчага жыцьця распачата ажыцьцяўленьне новых вялізарных задач, якія два гады назад толькі намячаліся. У гэтай выключнай па сваім абхваце працы прыходзілася перамагчы вялікія цяжкасьці.

У часе выбарчае кампаніі, да якое трэба ўжо рыхтавацца неадкладна, нашыя посьпехі і няўдачы ў галіне гаспадарчае, культурнае і агульна-дзяржаўнай дзейнасьці павінны быць шырока асьветлены перад выбаршчыкамі. Выбарчую кампанію трэба выкарыстаць для таго, каб ня толькі зрабіць справаздачу перад выбаршчыкамі, але і ўцягнуць рабочыя і серадняцка-бядняцкія масы сялянства ў абмеркаваньне ўсіх пытаньняў будаўніцтва, якія стаяць цяпер перад саветамі.

Задачамі дня для бягучага перыяду на вёсцы зьяўляюцца—барацьба за пашырэньне засеву і павялічэньне ўраджайнасьці зямлі. Пры разьвіцьці справаздачнай і выбарчае кампаніі павінна быць асьветлена дзейнасьць саветаў і сельска-гаспадарчае каапэрацыі па арганізацыі бядняцка-серадняцкіх мас сялянства для вырашэньня ўсіх пытаньняў сельска-гаспадарчае вытворчасьці, а таксама і нашыя посьпехі і няўдачы ў галіне барацьбы з уплывам кулацкіх элемэнтаў.

Нямеччына на раздарожжы.

БЭРЛІН, 28-9. Пры падагульваньні вынікаў толькі што зачыненае сэсіі Лігі Нацый незадаваленьне нямецкае грамадзкае думкі накіравана ня толькі ў бок заходніх дзяржаў. У значнай меры крытыка гэтая накіравана процi пазыцыі самое Нямеччыны і між інш. процi нямецкае дэлегацыі ў заключнай фазе спрэчак аб разбраеньні. Вядомы ўплыў у гэтых адносінах аказала крытыка савецкае прэсы, якая зазначала на адсутнасьць энэргіі ў выступленьнях нямецкае дэлегацыі.

Рознастайнасьць супярэчлівых абвінавачаньняў і папрокаў, накіраваных на адрэсе Бэрнсдорфа з розных бакоў, лепш усяго характарызуе становішча поўнае адсутнасьці арыентыроўкі, пры узаемных нападках партый адна на другую. Крысталізацыя розных пунктаў гледжаньньня, мабыць, адбудзецца ня хутка. Гэта супадзе хутчэй са зваротам Штрэзэмана да працы, прыблізна ў пачатку лістапада. Тады трэба лічыць, выявіцца, за кім застанецца перамога—за прыхільнікамі «мяккага» тону ў адносінах да заходніх дзяржаў, ці за тым, якія выказваюцца за неабходнасьць „цьвёрдае“ пазыцыі.

НЯМЕЧЧЫНА—„ДАЎЖНІК“ РУМЫНІІ.

БЭРЛІН. У Бэрлін прыехала румынская дэлегацыя для правядзеньня далей нямецка-румынскіх эканамічных перамоў.

У зьвязку з прыездам дэлегацыі „Фосішэ Цэйтунг“ паведамляе, што немцы ўрад між іншым згадзіўся заплаціць Румыніі 56 мільёнаў залатых марак для задаваленьня ўсіх патрабаваньняў Румыніі, зьвязаных з выпускам банкнотаў румынскага нацыянальнага банку ў часе нямецкае акупацыі Бухарэсту, а таксама, як узнагароду за ўсе страты, учыненыя Румыніі ў часе вайны.

Аднак, Румынія прад'яўляе патрабаваньне Нямеччыне аб выплаце ёй звыш гэтае сумы яшчэ 215 мільёнаў залатых марак. Гэтае патрабаваньне зьяўляецца адзіным спрэчным пытаньнем, якое перашкаджае канчатковай згодзе.

ЗЬМЕСТ АНГЛА-ФРАНЦУСКАЕ ЗГОДЫ ЗАСТАЕЦЦА УТОЕНЫМ.

НАВАТ УРАДУ АМЭРЫКІ БЫЎ ПАВЕДАМЛЕН НЯ ПОЎНЫ ТЭКСТ ЗГОДЫ

ЛЁНДАН, 29-9. Абмяркоўваючы амэрыканскі адказ на англа-францускі кампраміс, дыплёматычны карэспандэнт «Дэйлі Тэлеграф» адзначае два факты: папершае, ангельская нота, адказам на якую зьяўляецца нота Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў, да гэтае пары застаецца не агалошанай. Гэта пярэчыць звычайнай дыплёматычнай працэдуры. Падругое—ураду Злучаных Штатаў быў паведамлен ня поўны тэкст англа-францускае згоды, а толькі сумарнае выкладаньне. Газэта падкрэсьлівае, што нават амэрыканскі ўрад ня бачыў арыгіналу згоды.

„Такім парадкам,—піша газэта,—захаваньне ў сакрэце гэтае справы зайшло далей, чымся меркавалася“.

«Дэйлі Экспрэс» зазначае, што тэкст амэрыканскага адказу быў паведамлен друку амэрыканскім пасольствам у Лёндане; такім парадкам,—піша газэта,—Злучаныя Штаты ізноў адыгралі ролю крыніцы, з якое ангельскі народ даведваецца аб абавязацельствах, узятых на сябе ангельскім урадам.

«Дэйлі Кронікль» піша, што англа-францускія перамовы за сьпінаю Амэрыкі былі довадам безтактоўнасьці, і што іх можна разглядаць нават, як наўмысьне разьлічаная зьнявага.

АНГЛА-ФРАНЦУСКАЯ МАРСКАЯ ЗГОДА І АМЭРЫКА.

ВАШЫНГТОН, 27-9. Дзяржаўны дэпартамант адказаў на ноты ангельскага і францускага ўрадаў наконт марское згоды. Тэкст адказу будзе агалошан толькі пасьля атрыманьня яго ў францускім і ангельскім міністэрствах замежных спраў, як відаць, у канцы гэтага тыдню.

Водлуг атрыманых вестак, адказ пацьвярджае, што палітыка Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў не зьмянілася з часу марское канфэрэнцыі 3-х дзяржаў, якая адбылася ў Жэневе. Адказ не памінае ніводным словам пра англа-францускую-амэрыканскую канфэрэнцыю аб марской згодзе, склік якое прапануюць Англія і Францыя. Урадавыя колы Злучаных Штатаў, як відаць, імкнуцца ўхіліцца, каб не абмяркоўваць пытаньня аб узброеньні да прэзыдэнцкіх выбараў.

ПАШЫРЭНЬНЕ СТАЧКІ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ НА ПОЎНАЧЫ ФРАНЦЫІ.

ПЕРШЫЯ СТЫЧКІ З ПАЛІЦЫЯЙ

ПАРЫЖ, 29-9. У прыгарадах Ліля далучыліся да забастоўкі тэкстыльшчыкаў рабочыя некалькіх новых фабрык. Тэкстыльшчыкі-стачачнікі Упліну наладзілі дэманстрацыю ў Арманцьер. Паліцыя перашкодзіла ім. Адбылася стычка. Некалькі тысяч рабочых прарваліся праз паліцэйскі кардон і арганізавалі ў Арманцьеры перад фабрыкай Сальвон мітынг, які паліцыя спрабавала разагнаць. Пасьля мітынгу рабочыя фабрыкі Сальмон далучыліся да забастоўкі.

Пуанкарэ-вайна „разброіўся“.

ПАРЫЖ, 30-IX. Пуанкарэ ў Шамбэры на адчыненьні помніка загінуўшым у часе вайны заявіў, што Францыя першаю пайшла па шляху разброеньня.

«У Вашынгтоне і Жэневе,—сказаў Пуанкарэ,—Францыя зьмяншэньнем ліку вайсковых кадраў, скарачэньнем часу вайсковае службы паказала прыклад шчырасьці. Усе зразумеюць, што ў ацэнцы нашых сродкаў абароны мы павінны мець на ўвазе сродкі нападу іншых дзяржаў. Таксама, калі ёсьць жаданьне пераглядзець пытаньне аб рэпарацыях, дык мы напамінаем, што належнае ўпарадкаваньне гэтага пытаньня павінна гарантаваць нам апроч агульнае сумы, якую мы вінны нашым крэдыторам, яшчэ і ўзнагароду за страты ад вайны».

Тайна пагібелі „Латама“.

ПАРЫЖ, 27-9. Знойдзены паплавок аэраплану «Латам» учора быў дастаўлен у Парыж. Водлуг папярэдняга агляду, экспэртамі ўстаноўлена, што паплавок пакамечаны толькі ў перадавой частцы, прычым афарбаваньне паплаўка зусім не абадрана. Дзякуючы гэтаму існуе думка, што аэраплян зваліўся са значнае вышыні не на лёд, а ў адкрытае мора. Мяркуюць, што аэраплян у часе палёту над адкрытым морам загарэўся.

У ШВЭДЫІ ІДУЦЬ ДА ЎЛАДЫ КАНСЭРВАТАРЫ

СТАКГОЛЬМ, 29-9. З прычыны выяўленае немагчымасьці скласьці ўрад буржуазнага блёку (з прычыны адмовы вольнадумцаў ад удзелу ў такім блёку), кароль даручыў заснаваньне новага габінэту лідэру кансэрватараў адміралу Ліндману, які прыняў гэтае даручэньне.

У Саюзных Рэспубліках.

Напярэдадні звароту „Красіна“ ў Ленінград.

ІТАЛЬЯНСКАЯ КАЛЁНІЯ РЫХТУЕ ЎРАЧЫСТАЕ СПАТКАНЬНЕ.

ЛЕНІНГРАД, 29-IX. Італьянскі консул у Ленінградзе Бэрры наведаў старшыню камісіі па арганізацыі спатканьня лёдакола «Красіна», намесьніка Ленінградзкага выканкому Іванова і перадаў яму ад імя мясцовае італьянскае калёніі пажаданьне італьянскіх грамадзян узяць удзел ва ўрачыстым спатканьні лёдаколу. Італьянская калёнія пастанавіла паднесьці экіпажу «Красіна» адрас, а таксама наладзіць асабліва ўрачысты прыём для экіпажу.

Стыпэндыі студэнтам „ВТУЗ'аў“.

МАСКВА, 29-IX. 29-га верасьня Саюзны СНК устанавіў наступныя разьмеры стыпэндый студэнтам, камандыраваным у вышэйшыя тэхнічныя навучальныя ўстановы ў 1928-29 г. па разьвёрстцы міжведамсьцьвеннае камісіі ВСНГ Саюзу: 125 руб. у месяц сямейным і 150 руб. шматсямейным, камандыраваным у маскоўскія, харкаўскія і ленінградзкія вышэйшыя тэхнічныя навучальныя ўстановы; і 90 руб. бессямейным, камандыраваным у тыя-ж вышэйшыя тэхнічныя навучальныя ўстановы, а 75 руб. —усім іншым бессямейным студэнтам.

Новыя вялікія судны.

ЛЕНІНГРАД. 29-9. Сёньня на Балтыцкім заводзе спушчаны на ваду 2 новыя марскія судны: марскі цеплаход «Украіна» для крымска-каўкаскае марское лініі і лесавоз 4-е сэрыі „Урыцкі“. Паштова-пасажырскі цеплаход «Украіна» будзе браць блізка тысячы тон карыснага грузу і больш за паўтары тысячы пасажыраў.

Новы рэктар інстытуту ўсходазнаўства.

МАСКВА. Згодна пастановы прэзыдыуму ЦВК СССР тав. Нікіфараў назначан рэктарам інстытуту ўсходазнаўства імя Нарыманава пры ЦВК СССР. Тав. Нікіфараў у рэвалюцыйным руху ўдзельнічае з 1901 году. Пасьля кастрычнікавага перавароту Нікіфараў быў старшынёю савету міністраў Далёка-Ўсходняе рэспублікі, а таксама паўнамоцным прадстаўніком у Манголіі.

Нямецкія асьветнікі ў Кіеве.

КІЕЎ, 29-9. Прыбыўшая група нямецкіх настаўнікаў моцна цікавіцца месячнікам па ліквідацыі няпісьменнасьці, які праводзіцца на Украіне.

Павялічэньне пэнсіі начальніцкаму складу РСЧА.

МАСКВА, 29-9. Рэвалюцыйны Вайсковы Савет СССР, лічачы неабходным палепшыць матэр'яльнае становішча сярэдняга і старэйшага начальніцкага складу, загадам ад 28-га верасьня пад нумарам 329 устанавіў з 1-га кастрычніка 1928 г. году прыбаўку пэнсіі ў разьмеры 15 руб. у месяц начальніцкаму складу 3-8 катэгорый (7-12 тарыфныя разрады) на службе ў страявых часьцях да штабаў карпусоў уключна, а таксама ў вайскова-навучальных установах.

Прыём дабраахвотнікаў на вайскова-марскую службу.

МАСКВА, 1-Х. Кіраўніцтва вайскова-марскіх сіл Рабоча-Сялянскае Чырвонае арміі даводзіць да ведама працоўнае моладзі дапрызыўнага ўзросту, што сёлета ўвосень будзе адчынен прыём дабраахвотнікаў на вайскова-марскую службу ў флёце і ва ўзьбярэжнай абароне. Жадаючыя паступіць туды павінны мець ня менш 18-ці гадоў. Залічваюць туды начальнікі штабаў: марскіх сіл Балтыцкага мора ў гор. Кранштадце, марскіх сіл Чорнага мора—у г. Сэвастопалі, марскіх сіл Касьпійскага мора—у гор. Баку.

Маладыя марскія камандзіры.

СЕВАСТОПАЛЬ, 29-9. Сёньня атрымалі званьне камандзіраў карабельныя курсанты, скончыўшыя ў мінулую вясну вайскова-марскую школу імя Фрунзэ. Пераважная большасьць скончыўшых—рабочыя і беднякі-сяляне.

Апошнія манэўры паказалі надзвычайна высокую баявую падрыхтоўку курсантаў.

Прычыны самагубства доктара Долмана.

АРЦЁМАЎСК, 29-9. Самагубства доктара-камуніста Долмана ў Славянску ня сьпыняе прыцягваць увагу акруговае грамадзкасьці.

Акрпракурор Адзішчэнка ў гутарцы з супрацоўнікам Ратау паведаміў, што аднэю з асноўных прычын самагубства належыць лічыць сыстэматычнае цкаваньне нябожчыка групаю асоб на чале з загадчыкам славянскае палiклінікі доктарам Якубоўскім. Нябожчык быў перадавым доктарам і грамадзкім працаўніком, і ў яго асобе Якубоўскі бачыў моцнага саперніка.

Дэлегацыя „Азнефти“ ў Амэрыку.

БАКУ, 1-Х. «Азнефть» камандыравала ў Амэрыку дзеля вывучэньня працы па сваіх спэцыяльнасьцях на амэрыканскіх нафтавых промыслах 11 чалавек, з якіх 5 кваліфікаваных рабочых з вытворчасьці, 4 вылучэнцы—рабочыя і 2 інжынэры.

Пралетарскі суд на абароне рабкораў.

ХАРКАЎ, 29-9. Сёньня пасьля 9-ці дзённага разгляду акруговы суд ухваліў прысуд па справе аб рэпрэсіях да рабкора харкаўскае міжнароднае тэлефоннае станцыі Радчэнкі. Волкаў і Бажко засуджаны на паўтара гады зьняволеньня ўмоўна кожны. Выпрабавальны тэрмін устаноўлен—для Волкава ў працягу 3-х гадоў, для Бажко —5-ці гадоў. Апрача таго, суд пастанавіў забараніць Волкаву займаць адказныя пасады ў працягу аднаго году і Бажко—на працягу 2-х гадоў. Драгану зроблен грамадзкі вымавар.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Як быў забіты ген. Загурскі.

ВЫКРЫВАНЬНІ ПОЛЬСКАГА АФІЦЭРА-ПЕРАБЕЖЧЫКА Ў ЛІТВУ.

КОЎНЯ, 29-9. Як паведамляе літоўскі друк, майёр польскага генэральнага штабу, які ўцёк з Польшчы ў Літву, даў пад прысягаю паказаньні, што польскі генэрал Загурскі, вораг Пілсудзкага, хутка пасьля перавароту Пілсудзкага згінуўшы невядома куды, быў забіты вышэйшымі чынамі польскае арміі.

Польскі афіцэр апавядае так: «Аднойчы ў сераду «даверанныя асобы» ў Вільні атрымалі загад перавесьці генэрала Загурскага з Вільні ў Варшаву. У чацьвер гэтыя асобы даставілі генэрала Загурскага ў першае аддзяленьне тайнае паліцыі ў Вільні. У пятніцу быў выканан загад аб вывазе Загурскага з Вільні, а ў суботу Загурскі быў дастаўлен у Варшаву. У Варшаве ён быў перададзен пад нагляд палкоўніка Бэка, які прывёз яго на кватэру ахраннага камэнданта Варшавы. Пакінуўшы тут Загурскага, Бэк накіраваўся з дакладам да Пілсудзкага. Загурскі прабыў у гэтым памяшканьні да 2-е гадзіны ночы панядзелка. А 2-й гадз. ночы на панядзелак Загурскага пасадзілі ў аўтамабіль, на якім даставілі яго ў Рэмбэртраў. Тут прыехаўшых спаткаў палкоўнік Мяжынскі, ад'ютант польскага прэзыдэнта, які зьвярнуўся да Загурскага з запытаньнем: «Пан генэрал, ці намераны вы зьмяніць свой погляд»? Загурскі адказаў адмоўна і заявіў, што ён хоча агаласіць кніжку з матэр'яламі, якія кампрамэтуюць Пілсудзкага. Пасьля гэтага Мяжынскі двума стрэламі з рэвальвэру забіў Загурскага. Загурскі яшчэ паварушыўся, тады палкоўнік Бэк стрэліў у яго яшчэ два разы. Пасьля гэтага труп у мяху быў перададзен паліцэйскаму камісару, таксама супрацоўніку 2-га аддзяленьня генэральнага штабу».

Прысуд над б. паслом Шакуном.

Суд разьбіраў гэтымі днямі ў Халме справу б. пасла польскага сойму Уладзімера Шакуна, які належыў да «незалежнай сялянскай партыі», якая была зачынена аднячасова з „Грамадою“. Суд прыгаварыў У. Шакуна за яго «антыдзяржаўную» прамову на мітынгу на 1 год астрогу, з залічэньнем дзевяці з паловаю месяцаў, якія У. Шакун ужо адседзеў.

Бойка з паліцыяй.

У маёнтку Дэмбы (Раваруськага пав.) выпік канфлікт з вакольнымі сялянамі, якія абвясьцілі забастоўку. Уласьнік маёнтку прывёз работнікаў з Яраслаўскага пав., але мясцовыя сяляне не дапусьцілі іх да работы. Паліцыя спаткана была каменьнем і адступіла. Вечарам прыбыў атрад коннай паліцыі, разагнаў сход сялян і шмат каго з іх арыштаваў.

Замах на поезд.

23 верасьня г. г. між станцыямі Стаўчаны і Аброшын, каля Львову, невядомымі людзьмі быў раскапаны на працягу 2 мэтраў чыгуначны насып і падложан выбуховы матэр'ял. Пры падыходзе чыгуначнага работніка, невядомыя злачынцы ўцякалі, даўшы ў яго бок некалькі выстралаў.

Арышт накладу „Вільніас Айдас“.

26 верасьня г. г. віленская паліцыя арыштавала наклад віленскай літоўскай газэты «Вільніас Айдас» за зьмяшчэньне карэспандэнцыі пад назвай: „З сьвянцянскага кругавіду“, у якой улада знайшла праступленьне, прадугледжанае 1 арт. распараджэньня прэзыдэнта.

Антырэлігійныя адозвы ў Львове.

З прычыны яўрэйскіх сьвят «страшнае ночы» ў Львове былі раскіданы антырэлігійныя адозвы на яўрэйскай мове. Паліцыя арыштавала шмат маладых яўрэйскіх рабочых, западозраных у прыналежнасьці да камсамолу.

Выкрыцьцё камуністычнай друкарні.

«Кур'ер Віл.» (№ 221) паведамляе, што гэтымі днямі ўначы паліцыя выкрыла на Зялёнай Гары ў Коўні камуністычную друкарню, якая называлася «Спартак» і гэтаю назваю быў абазначаны ўвесь друк, які выходзіў у сьвет. У сувязі з выкрыцьцём друкарні арыштавана шмат камуністаў. Друкарня сканфіскавана.

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

Рэвізія ў рэдакцыі „Рэха Працы".

«Кур'ер Віл.» (№ 221) паведамляе, што польская адміністрацыя зрабіла 26 верасьня г. г. рэвізію ў рэдакцыі і канторы радыкальнай беларускай газэты «Рэха Працы», нумар восьмы якой быў нядаўна сканфіскаваны.

Зноў спушчана вада з рыбных вазёр.

У маёнтку Урвідаве, каля Баздан, уласьнікам якога зьяўляецца вядомы пілсудчык і насол сойму маёр Касьцялкоўскі, ёсьць штучныя рыбныя вазёры плошчаю ў 10 гэктараў. 4 ліпеня г. г. нехта падняў заставы і спусьціў усю чыста ваду з рыбай з гэтых вазёр. 26 верасьня г. г. зноў нехта спусьціў другі раз. Польскія газэты прыпушчаюць, што спусьцілі ваду злачынцы. Вада з вазёр падмыла чыгуначную насып і гэтым перашкодзіла руху паяздоў.

У Вільню прыяжджае кат.

„Дзеньнік Віл." (№ 221) паведамляе, што ў Вільню прыяжджае кат дзеля таго, каб выканаць прыгавор над нейкім Азюлевічам. Азюлевіч забіў сямью Маслоўскіх каля Ландварова. Як вядома, кат у Польшчы лічыцца на дзяржаўнай службе і атрымлівае за сваю «працу» досыць салідную пэнсію.

Перад выбарамі прэзыдэнта ў ПАЗШ.

6 лістапада г. г. адбудуцца выбары прэзыдэнта Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў. Выбары прэзыдэнта зьяўляюцца вельмі важным для Амэрыкі, а таксама і для Эўропы днём. Новы прэзыдэнт, калі ён выбраны з іншае партыі, ніж яго папярэднік, стараецца зараз-жа выгнаць усіх чыноўнікаў, якіх паабсаджваў яго папярэднік, якія належаць да іншай партыі.

Канстытуцыя Штатаў ня ведае падзелу ўлады на дзьве ступені: прэзыдэнт і габінэт міністраў; там прэзыдэнт зьяўляецца аднначасова галавою дзяржавы і як-бы прэм'ерам, а міністры зьяўляюцца па сутнасьці яго міністрамі. Парлямант, як вядома, мала абмяжоўвае прэзыдэнта, а таму выбар на гэтую пасаду таго ці іншага чалавека зьяўляецца выбарам тэй ці іншай палітыкі на чатыры гады.

Для Эўропы выбар прэзыдэнта Штатаў таксама вельмі важны. Гувэр, кандыдат рэспубліканцаў, ужо асьведчыў, што калі прэзыдэнтам будзе ён, дык ніякіх пазык Эўропе не дасе. Усё пасьцягвае. Сьміт, кандыдат дэмакратаў, яшчэ нічога па гэтаму пытаньню не сказаў.

Да апошняга часу на выбарах прэзыдэнта змагаліся між сабою можна сказаць толькі дзьве партыі—рэспубліканцы і дэмакраты. На падыходзячых выбарах возьмуць у іх удзел і сацыялісты і камуністы, якія таксама выставілі ўжо сваіх кандыдатаў. У паўдзённых штатах Амэрыкі існуе яшчэ адно таварыства Ку-Клюкс-Клян. У 1924 г. яно хвалілася, што лічыць адзін мільён сяброў. Гэтае таварыства займаецца праследваньнем нэграў і каталікоў. Прэса гэтага таварыства, якая стаіць на вельмі нізкім узроўні, прапагандыравала ў свой час вестку, што рымскі папа хоча ўзяць Амэрыку пад сваё ярмо, бо Калюмб быў каталіком. Ку-Клюкс-Клян, баючыся папскай захопліваасьці, сьцьвярджае нават, што Амэрыку адкрыў нехта іншы, які быў пратэстантам і адкрыў яе ўжо ў XII веку. Публіцысты Ку-Клюкс-Кляну забываюць пры гэтым такую дробязь, як тое, што пратэстантызм у XII веку не існаваў. І такія «партыі» будуць мець сваю вагу на надыходзячых выбарах у Штатах. Як ні дзіўна, а Ку-Клюкс-Клян будзе на выбарах падтрымліваць дэмакратаў, кандыдат якіх зьяўляецца каталіком. Выбаршчыкі каталіка—Сьміта будуць складацца з прыхільнікаў каталікоў і каталіцкіх ксяндзоў, між іншым і палякаў.

Тут цяжка што-небудзь зразумець, але гэта так. Пойдзем далей тым-жа шляхам. Забарона вырабляць і прадаваць гарэлку зьяўляецца выхадкай паўдзённых Штатаў. Яшчэ забарона гарэлкі ня была часткай канстытуцыі Штатаў, як гэта ёсьць цяпер, а ўжо яна абавязвала ў Паўдзённых Штатах. Паміж паўдзённымі і іншымі Штатамі ёсьць вялікая розьніца, а іменна: Паўдзённыя Штаты маюць значны процант старых амэрыканцаў. Тут аграмадная большасьць жыхароў,—больш як 90 процантаў,—нарадзілася ў Амэрыцы, тады як паўночны-ўсход Амэрыкі заселен напалову эмігрантамі; палова насельніцтва там складаецца з людзей, народжаных у Эўропе. «Праўдзіва» амэрыканскія Паўдзённыя Штаты—проці гарэлкі і ненавідзяць эмігрантаў-эўрапейцаў, якія сумуюць—італьянцы—па віну, немцы—па піву, палякі—па гарэлцы. Але вось гэтыя самыя Паўдзённыя Штаты будуць галасаваць за Сьміта, які зьяўляецца праціўнікам забароны гарэлкі, выступае, як «мокры»... «Праўдзіва» амэрыканскія Паўдзённыя Штаты будуць, такім чынам, галасаваць за «мокрага», за каталіка і ў дадатку за ўнука ці сына эмігранта—ірляндца. Сьміт зьяўляецца ірляндцам, адгэтуль яго каталіцызм. Ворагі называюць яго сынам рыньштока, дзіцём вуліцы. Па сутнасьці ён «выскачка» ў буржуазна-арыстакратычным разуменьні гэтага слова, які ўласнымі сіламі дабіўся становішча губарнатара Нью-Ёрку.

Буржуазныя амэрыканскія партыі—гэта нешта накшталт трэстаў палітыкаў і агітатараў. Амэрыканец наогул мала цікавіцца выбарамі. На выбарах абсэнтэізм у Амэрыцы куды большы, чым, напрыклад, у Нямеччыне, Англіі і нават у Польшчы, Грэцыі, Баўгарыі, большы, чым дзе-небудзь. Толькі галосная рэкляма палітыканаў заганяе апалітычных амэрыканцаў да галасаваньня. Відавочна, што як палітыкам-дэмакратам, так і палітыкам-рэспубліканцам мала ходзіць аб лёзунгах, якія імі выстаўляюцца пры выбарах. Падзел рэспубліканцаў і дэмакратаў устанавіўся ў Штатах гістарычна; рэспубліканцы лічаць сваім прарокам Вашынгтона, а дэмакраты—Джэфферсона. У часе вайны за вызваленьне дэмакраты хацелі ўтрымаць нявольніцтва. Вызваліцель нэграў Лінкольн быў рэспубліканцам. Рэспубліканцы перамаглі. Дэмакраты засталіся, як партыя пераможаная, незадаволеная, апазіцыйная. Адгэтуль можа быць іх «апазіцыйнасьць» зьяўляецца прычынаю таго, што масы эмігрантаў імкнуцца праводзіць па выбарах дэмакратаў.

Такія парадоксы ня вычэрпваюць жыцьця Штатаў. Эўропа не ўяўляе сабе, якім нячувана моцным палітычным фактарам зьяўляецца закон аб забароне ўжываньня алкаголю. Ва ўсходніх Штатах ён павялічыў п'янства, распаўсюдзіўшы яго да нячуваных да тэй пары разьмераў—цяпер там п'юць судзьдзі ў часе судовых пасяджэньняў, п'е моладзь сярэдніх школ у часе лекцый, усе п'юць з малых плоскіх бутэлек. Банды кантрабандыстаў—вельмі важны і падчас рашаючы фактар у грамадзкім жыцьці. Бурмістрам Чыкага выбіраецца ўжо трэці раз нейкі Тамсон. Выбіраюць яго кантрабандысты алкаголю. Гэта іх бурмістр—П. Тамсон ёсьць, урэшце, па прафэсіі бандыт. Ён зьяўляецца на хаўтуры іншых бандытаў, сваіх былых калегаў, у таварыстве муніцыпальных радных, сваіх сучасных таварышоў.

Вось якія малюнкі жыцьця дае Амэрыка перад выбарамі прэзыдэнта. Такою зьяўляецца амэрыканская рэчаіснасьць, калі на яе глядзіць эўрапейскае вока. Амэрыканец усё гэта бачыць інакш. Амэрыканец ня прыпісвае палітыцы і палітычнаму жыцьцю тае ролі, якую прыпісвае яму Эўропа. У Штатах больш цікавяцца справамі матар'яльнымі.

М. Л.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

РЫХТУЕМСЯ ДА ПРЫНЯЦЬЦЯ ТОКУ З „АСІНАСТРОЮ".

ВІЦЕБСК, 30-9. У бліжэйшы час Камтрэст распачынае пабудову падзямнай сеткі для прыняцьця току з Асінастрою. Сетка будзе каштаваць 500000 руб. Агульная даўжыня яе складае 50 кілёмэтраў. Будзе таксама распачата пабудова трамвайнай падстанцыі, якая будзе браць ток з Асінастрою для віцебскага трамваю.

Кулакі—ворагі землеўпарадкаваньня.

(*Ліст з Магілеву*).

У вёсцы Горне, Чырвонапольскага раёну, штодзённа нішчацца часовыя межавыя знакі: сталыя межавыя слупы, якія ставяць каморнікі. Такім чынам кулакі мяркуюць, калі нэ сарваць, дык затрымаць землеўпарадкаваньне.

Але ёсьць і больш вострыя «мэтады» барацьбы.

У вёсцы Кулікоўцы (Прапойскі раён) была падпалена хата, дзе кватэраваў каморнік. У часе пажару згарэлі ўсе справы і плян землеўпарадкаваньня, інструмэнты і асабовыя рэчы каморніка Казака. Прычына—гароднія землі па праэкту прызначаны беднаце, а расцаніці іх ня так высока, як гэта жадалася заможнікам.

Асаблівую нянавісьць кулак мае да калектыўных гаспадарак. У Васьковічах (Прапойскі раён) спалена хата і гумно старшыні праўленьня калгасу. Аб падпале будынкаў арганізатара калгасу ў Быхаўскім раёне ўжо пісалася ў «Савецкай Беларусі».

Разам з калгасамі пад злачынную руку кулака падпадаюць і каморнікі. У Абідавічах (Журавіцкага раёну) адзін калгас выдзелен летась і сёлета пры агульным землеўпарадкаваньні створаны яшчэ тры калгасы,—дык каля вакон каморніка ноччу ўтвараецца страляніна і падкідваюцца лісты з пагрозаю забойства, калі ня будзе спынена землеўпарадкаваньне. Таксама ў вёсцы Балотні (Журавіцкі раён) спален двор старшыні калгасу і падкінута запіска, што будуць забіты 4 чалавекі, у тым ліку каморнік.

А вось у вёсцы Папаратні кулаччо ўжо і зрабіла замах на жыцьцё каморніка. Дубовы кол быў зацесан на манер пікі, і ўначы злачынца цэліў праз вакно ў голаў каморніка. На шчасьце, кол толькі прабіў коўдру і ўваткнуўся ў сьценку.

Падатак паступае.

БАБРУЙСК, 30-9. Па зьвестках на 22 верасьня па Бабруйшчыне паступіла 306807 рублёў у лік першай раты сельска-гаспадарчага падатку. Гэтая сума складае 83,3 процанты ў адносінах да агульнай сумы сельска-гаспадарчага падатку, належачага да паступленьня па першаму тэрміну. На першым месцы па выпаўненьні падатку стаіць Любанскі раён, які даў 115 проц. заданьня. Выпаўненьне падатку па Клічаўскаму і Рагачоўскаму раёнах ідзе слабавата і роўна ў сярэднім толькі 70 проц. заданьня.

Попыт на пазыку ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі.

ГОМЕЛЬ, 30-IX. У сувязі з набліжэньнем тыражу пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі, банкаўскія ўстановы адзначаюць узмацненьне попыту на аблігацыі гэтай пазыкі. Апроч таго, сялянства ў сучасны момант устрымліваецца ад продажу аблігацый пазыкі і ад атрыманьня суд на аблігацыях пазыкі. Попыт на аблігацыі пазыкі здавальняецца. Дзяржбанк ужо адчыніў кіёскі па продажу аблігацый пазыкі.

ЗА СРОДКІ САМААБКЛАДАНЬНЯ.

БАБРУЙСК, 30-9. На працягу будаўнічага сэзону бягучага году на Бабруйшчыне пабудавана 24 будынкі пад школы, 6 — пад больніцы, 1—пад вэтэрынарную больніцу і 3—пад хаты-чытальні. Пераважная большасьць гэтых будынкаў збудавана за сродкі ад самаабкладаньня.

КАМСАМОЛЬСКАЯ ІНІЦЫЯТЫВА.

Барысаў, 29-IX. *Культурны паход камсамолу праходзіць пасьпяхова. Так, некалькі камсамольскіх ячэек Барысаўскага вясковага райкому пастанавілі пабудаваць у сваіх вёсках лазьні. Усяго маюць быць пабудаваны 3 лазьні.*

ПАДРЫХТОЎКА ПАВАДЫРОЎ ПІЯНЭРАТРАДАЎ.

Магілеў, 28-9. З мэтаю падрыхтаваць для піянэрскіх атрадаў сталага і кваліфікаванага павадыра, з 15 кастрычніка адкрываецца пры пэдтэхнікуме вячэрні тэхнікум.

Тэхнікум разьлічан на 25 асоб, курс навучаньня—1 год, у праграму заняткаў уваходзяць пэдагогіка і пэдалёгія, грамадазнаўства, беларуская мова, фізыка, хэмія, піянэрскі рух. Адбор слухачоў праводзіць акругком камсамолу з таварышоў з адукацыяй ня менш 5 груп сямігодкі.

ЗЕМЛЕЎПАРАДКАВАНЬНЕ ІДЗЕ НАРМАЛЬНА.

Магілеў, 30-9. Землеўпарадкаваньне па акрузе праходзіць здавальняюча, нават з некаторым перавыпаўненьнем супроць пляну. Каморнікі наогул выпаўняюць 150 проц. нагрузкі.

Землеўпарадкавана 65 калгасаў, яшчэ 28 калгасаў землеўпарадкаваньнем заканчваюцца.

КРЭДЫТНАЯ КААПЭРАЦЫЯ РАСЬЦЕ.

Магілеў, 30-9. За год (з 1 кастрычніка 1927 г.) лік крэдытных таварыстваў узрос з 37 да 50. Каапэравана 10 тысяч (у круглых лічбах) сялянскіх двароў і зараз лік пайшчыкаў даходзіць да 61360. Больш шпарка ідзе павялічэньне паявых капіталаў, якія ўзрасьлі на 50 процантаў і дасягнулі звыш 300 тысяч рублёў.

РАБОЧЫЯ СУПРОЦЬ АЛКАГОЛЮ.

Ворша, 30-9. На адным з агульных сходаў рабочых стайкаўскага лесапільнага заводу, заслухаўшы даклад аб культурнай рэвалюцыі, пастанавілі: ня ўжываць зусім гарэлкі, а нават з гэтым забараніць продаж гарэлкі ў мясцовай спажывецкай краме.

Па гэтай прапанове Днепрасаюз запрапанаваў праўленьню і рэвкамісіі Стайкаўскае спажыўкрамы спыніць продаж гарэлкі і на 1929 г. больш патэнту не выкупляць.

Узмацняем пажарную ахову.

Ворша, 30-9. На працягу апошніх гадоў па Талачынскаму раёну арганізавана 42 дабраахвотных пажарных дружыны, у шэрагах якіх налічваецца 702 сябры. Дружыны набылі 32 пажарныя машыны, 161 багор, 129 бочак і 13 пажарна-багорных вазоў.

За палавіну бягучага году па раёне арганізавала 10 дабраахвотных пажарных дружын, набыта 2 новыя пажарных машыны, 26 бочак, 40 багроў, і прымацавана пастаянных сялянскіх коняй да пажарных дружын 100 шт.

Сябрамі пажарных дружын з мэтай супроцьпажарнае забясьпечанасьці пасаджана каля 300 дрэў.

На ўзмацненьне пажарнае аховы па раёну адпушчана 8699 р. сродкаў самаабкладаньня.

Сябрамі пажарных дружын актыўна праводзіліся сходы па вёсках, на якіх ставіліся даклады аб пажарнай ахове і далейшых мерапрыемствах барацьбы з пажарамі.

Курсы для кіраўнікоў прафшкол.

Гомель 30-9. Асноўным недахопам працы прафшкол, якія штогод арганізуюцца пры кожным саюзе, зьяўляецца непадрыхтаванасьць кіраўнікоў і непрыстасаванасьць клюбных бібліятэк да абслугоўваньня гэтых школ.

Для палепшаньня гэтай працы ў бягучым годзе, прэзыдыум акрпрафсавету арганізуе месячныя курсы па падрыхтоўцы кіраўнікоў прафшкол. Заняткі на курсах будуць праводзіцца 3 разы ў тыдзень па 3 гадзіны, апроч таго, кожны слухач павінен будзе затраціць на самаапрацоўку 6 гадзін у тыдзень. Курсы пачнуць функцыянаваць з 1 кастрычніка. Для большага посьпеху ў працы курсаў прапанавана саюзным органам снабжаць курсантаў патрэбнай літаратурай.

Каапэравалі 27,6 проц. вясковага насельніцтва.

Па Мазыршчыне маецца 188 розных сельска-гаспадарчых і крэдытных аб'яднаньняў. У гэтых аб'яднаньнях налічваецца 22315 членаў, што складае 37,6 процантаў ад агульнага ліку двароў вясковага насельніцтва.

Сярэдні пай на 1-е верасьня 7 руб. 10 капеек. За апошні год сабрана 63273 рублі паявых узносаў, што складае 73,5 проц. заданьня.

Справаздачная кампанія па малочных арцелях.

Магілеў, 30-9. З 10 кастрычніка па 10 лістапада па акрузе праводзіцца справаздачная кампанія па малочных каапэратывах, з зацьвярджэньнем пляну на наступны год.

Перад малочнымі арцелямі стаяць, як першачарговыя, якія трэба выканаць у працягу году, наступныя галоўныя задачы.

Ідучы на павялічэньне складаў арцеляў і на ўзмацненьне іх, дабіцца, каб лік каапэраванае беднаты ўзрос да 35 процантаў і лік жанчын—да 25 проц.

Прыняць новы статут, перайсьці на 5-цірублёвы пай ад кожнае каровы і наогул узмацніць фінансавае становішча аб'яднаньняў.

У кожнай арцелі павінен быць складзен агрыкультурны плян яе дзейнасьці.

Як разгортваюцца загатоўкі.

У НЕКАТОРЫХ РАЁНАХ І АКРУГАХ БССР ХЛЕБАЗАГАТОЎКІ НАЛЕЖНА НЕ РАЗГАРНУЛІСЯ.—У ТЫЯ АКРУГІ І РАЁНЫ, ДЗЕ ЦЭНЫ НА ХЛЕБ ВЫШЭЙ ЗАГАТОЎЧЫХ, У ХУТКІМ ЧАСЕ БУДУЦЬ ЗАВЕЗЕНЫ БУЙНЫЯ ПАРТЫІ ХЛЕБА.—ІЛЬНАЗАГАТОЎКАМ ТРЭБА АДДАСЬЦІ НАЛЕЖНУЮ ЎВАГУ.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам Наркамгандлю БССР т. Адамайціс паведаміў наступнае аб загатоўках хлеба і лёну.

Плян хлебазагатовак на 1928-29 г. для БССР вызначан у разьмеры 4 мільёнаў пуд.: два мільёны пудоў будуць атрыманы ад памольнага збору і два мільёны пудоў ад сялянства (у 1927-28 г. было загатоўлена два мільёны пудоў). З 1-га ліпеня да 20-га верасьня г. г. па БССР было загатоўлена рознага збожжа 411 тысяч пудоў. У гэту лічбу ўваходзяць—176 тыс. п. памольнага збору і 100 тыс. пудоў насеннага матар'ялу з савгасаў; рэшта збожжа загатоўлена непасрэдна ў сялянства.

Летась за гэты перыяд было ўсяго загатоўлена 27 тыс. пудоў. Калі ўзяць разьмах загатовак гэтага году, дык можна заўважыць у апошні час нарастаньне гэтага тэмпу. Верасень даў на 20 число 64 проц. месячнага выкананьня. Аднак трэба адзначыць, што не ва ўсіх акругах і раёнах належна яшчэ разгарнуліся хлебазагатоўкі. Больш-менш нармальна праходзяць хлебазагатоўкі ў Бабруйскай акрузе, у прыватнасьці, у Слуцкім раёне, затым у Брагінскім і Хойніцкім раёнах, Гомельскае акругі, і некаторых раёнах Аршанскае акругі (напр. Амсьціслаўскі раён) і Магілеўскай (Клімавіцкі раён). У большасьці іншых акругаў і раёнаў БССР хлебазагатоўкі пакуль што яшчэ належна не разгарнуліся. Загатоўчым арганізацыям, асабліва спажывецкай каапэрацыі, трэба ўзмацніць тэмп загатовак і ў іншых раёнах, зьвярнуўшы асаблівую ўвагу на абхват загатоўкамі самых глухіх, адлеглых куткоў.

З другога боку, справу трэба арганізаваць так, каб загатоўленае збожжа і памольны збор не залежваліся на мясцох, асабліва далёкіх ад чыгунак; трэба неадкладна падвозіць збожжа да чыгуначных станцый і пунктаў спажываньня.

Вельмі нездавальняюча праходзіць здача хлебных лішкаў калгасамі, а таксама ня выконваюць заданьне па здачы хлеба савгасы Белсельтрэсту. У сучасны момант, калі ў недастатковай ступені разгарнулася паступленьне хлеба з хлебавытворчых раёнаў Савецкага Саюзу, нам асабліва трэба зьвярнуць увагу на атрыманьне лішкаў хлеба з калгасаў і савгасаў, які патрэбен для беспярэбойнага забясьпечаньня рабочых нашай індустрыі і сельскай беднаты.

Трэба падкрэсьліць, што ўсялякія гамонкі і чуткі, якія маюць месца ў некаторых савгасах, што нібы-та дзяржава забірае лішкі і пакідае рабочых бяз хлеба, ня маюць пад сабою ніякага грунту і не адпавядаюць сапраўднасьці. **Такія гамонкі зьяўляюцца яўна шкоднымі. Савецкая ўлада не пакіне рабочых савгасаў бяз хлеба; яна будзе клапаціцца аб рабочых савгасах гэтаксама, як яна клапоціцца аб дабрабыце рабочых іншых катэгорый.** Нармальны завоз хлеба ў дастатковым разьмеры з хлебавытворчых раёнаў дасягне толькі ў сьнежні, калі распачнецца завоз хлеба з Сібіры. У савгасы будзе завезен хлеб у патрэбныя разьмеры. **Апарат НК Гандлю [illegible] дзе сачыць за тым, каб гэта дырэктыва была поўнасьцю выканана.**

Трэба спыніцца на існуючых ненармальнасьцях у хлебных цэнах. У цэлым шэрагу раёнаў рыначныя цэны на збожжа стаяць на аднолькавым узроўні з існуючымі загатоўчымі цэнамі. Але ёсьць раёны Менскае акругі, потым Віцебскае і Полацкае акругі, дзе цэны на збожжа вышэй нармальна-загатоўчых. Такое зьявішча трэба лічыць недапушчальным. НК Гандлю прымае захады, каб гэтыя раёны, у прыватнасьці ільнаводныя, забясьпечыць дастаткова хлебам. І шляхам хлебнае інтэрвэнцыі мы павінны ў працягу кастрычніка дамагчыся зьніжэньня цэн на збожжа да нармальнага ўзроўню.

Некалькі слоў аб крупяным рынку. У апошнія часы на рынку адчуваецца недахоп розных круп. Гэта тлумачыцца тым, што старыя запасы круп вычэрпваюцца, а новае покуль што яшчэ няма. У хуткім часе гэтае пытаньне будзе ўрэгулявана. НК Гандлю даў дырэктыву Саюзхлебу і спажывецкай каапэрацыі неадкладна арганізаваць перапрацоўку ячменю і аўса ў пярловую, ячную і аўсяную крупы. Дзякуючы таму, што сёлетні ўраджай ячменю і аўса здавальняючы, мы ўпэўнены ў тым, што зможам поўнасьцю забясьпечыць усе запатрабаваньні спажыўца ў крупе. Што-ж датычыцца грэцкае і прасянае крупы, то сёлетні ўраджай гэтых культур ніжэй летасьняга і, бадай, таму, гэтыя сарты круп будуць на рынку ў абмежаваных разьмеры. Але затое недастача ў гэтых крупах будзе ў поўнай меры кампэнсавана ячнай і аўсянай.

У галіне ільназагатовак кампанія пакуль што не разгарнулася з прычыны спазьненьня ўборкі ўраджаю. Толькі ў канцы кастрычніка жвава разгорнецца гэта кампанія. НК Гандлю зацьвердзіў плян загатовак на ільновалакно ў 500 тысяч пудоў. Галоўным месцам загатовак зьяўляецца: Віцебская акруга—170 тыс. пудоў, Полацкая—109.800 пуд., Аршанская—85 тысяч пудоў, Магілеўская—67.100 пуд., Гомельская—54.9[illegible] пуд., і, урэшце, больш дробныя загатоўкі: Бабруйская — 15.2[illegible] пуд., Менская—10.675 пуд. і Мазырская—6.100 пуд.

Плян загатовак ільнасемя вызначан у разьмеры 840 тыс. пуд., што ў параўнаньні з фактычна выкананым плянам за мінулы год (летась было загатоўлена 550 тыс. пудоў ільнасемя) дае павялічэньне на 52,7 проц. У верасьні было загатоўлена ільнасемя 45 тыс. пудоў. Дзеля заахвочваньня загатовак НК Гандлю распрацоўвае пытаньне аб выдачы прэмій больш акуратным здатчыкам. Прэміі мяркуюць выдавацца ў выглядзе алею і макухі.

Загатоўкам ільнянага семя мы надаём вялікае значэньне, бо нашы алейныя заводы павінны мець поўную нагрузку і трэба забясьпечыць іх у належным разьмеры сыравінай. Вось чаму трэба зьвярнуць належную ўвагу на семязагатоўкі.

З хлебазагатоўкамі дрэнна.

ВОРША, 30-9. У галіне хлебазагатовак яшчэ канчаткова ня зьнішчан цэлы шэраг недахопаў, меўшых месца ў мінулым годзе. Няма ніякае дагаворанасьці паміж асобнымі загатоўцамі. Ня гледзячы на тое, што хлебазагатоўкі пачаліся даўно, вынікі іх зусім нездавальняючыя—на хлебазагатоўчым рынку загатоўкі вядзе прыватнік. Акруговыя загатоўчыя арганізацыі не ў дастатковай меры забясьпечваюць сваю сыстэму таварамі. Маючыяся хлебазапасы няправільна разьмяркоўваюцца. Няма неабходнае грамадзкай думкі навакол такога важнага пытаньня, як хлебазагатоўкі.

Раённыя органы—райвыканкомы, райкомы партыі, каапэрацыя—мала зьвяртаюць увагі пытаньням хлебазагатовак. Адбыўшыся пленум райвыканкому заслухаў справаздачу аб ходзе загатовак па акрузе, даў практычныя зазначэньні аб зьнішчэньні ўсіх недахопаў у галіне загатовак.

ЯК ПРАЦУЕ НІЗАВЫ ГРАМАДЗКІ КАНТРОЛЬ.

(ДА ПЕРАВЫБАРАЎ НІЗАВЫХ РЭВІЗІЙНЫХ КАМІСІЙ).

Раённы бюджэт бязупынна расьце ў агульнай сыстэме бюджэтнае гаспадаркі. Раённая гаспадарка адпаведна разьвіваецца. Усё гэта вызначае вялізную важнасьць нізавых рэвізійных камісій—таго адзінага органу грамадзкага кантролю, які і пастаўлен на варце правільнага вядзеньня раённае гаспадаркі і правільнага выкананьня раённых бюджэтаў.

З боку Дзяржфінкантролю, які праводзіць кіраваньне працай рэвізійных камісій, было зроблена ўсё мажлівае, каб накіраваць яе належным шляхам. Побач з пісьмовым інструктаваньнем паміж Дзяржфінкантролем і раённымі рэвкамісіямі існавала цесная жывая сувязь. Па Магілеўскай, Віцебскай і Аршанскай акругах былі праведзены нарады старшынь раённых рэвкамісій, дзе па дакладах кожнай рэвкамісіі былі высьветлены дасягненьні і хібы ў іх працы і былі дадзены належныя ўказаньні для далейшай працы.

Апроч таго, у часе спэцыяльных выездаў прадстаўнікоў Дзяржфінкантролю ў раёны праводзілася практычнае навучаньне кантрольнай працы парадкам сумесных рэвізій і падрабязнага разбору набытых матар'ялаў. Такімі аб'ездамі была ахоплена большая частка раёнаў.

Гэтая праца Дзяржфінкантролю дала добрыя вынікі. Шэраг рэвкамісій, якія сумленна аднесьліся да сваіх абавязкаў і ўказаньняў Дзяржфінкантролю, зусім добра перамаглі рэвізію нават вельмі цяжкіх аб'ектаў і сумелі даць досыць глыбокі аналіз і аб'ектыўную ацэнку найбольш важным і буйным мерапрыемствам. Вось узоры працы лепшых рэвкамісій, па шляху якіх варта было-б пайсьці ўсім рэвкамісіям.

Мсьціслаўская РРК, Аршанскае акр. характарызуючы выкананьне раённага бюджэту, дала вычэрпваючую ацэнку існуючых непарадкаў і невыкананьня дырэктывы аб 20 проц. скарачэньні адміністрацыйных выдаткаў і асабліва падрабязна спынілася на камунальным будаўніцтве, адзначыўшы прычыны невыкананьня будаўнічага пляну, незаконныя надбаўкі на сабекошт будаўнічых матар'ялаў з залічэньнем іх у пазабюджэтныя сродкі для бескантрольнага выдаткоўваньня.

Быхаўская РРК, Магілеўскай акр., падрабязна аналізуючы выкананьне прыбытковай часткі бюджэту, дала канкрэтныя довады таму, што сапраўднымі прычынамі былі, з аднаго боку, нядбайнасьць РВК, дапусьціўшага намнажэньне вялізнай завінавачнасьці арандатараў, і, з другога боку—нерэальнасьць бюджэтных меркаваньняў. Побач з гэтым у матар'ялах адбіта добрая ацэнка як дагавораў на здачу ў арэнду раённай маемасьці і іх выкананьне, гэтак і дагаворных умоў з падрадчыкамі на пабудове школы.

Падобныя матар'ялы па іх якаснаму зьместу маюцца яшчэ па некалькіх раённых рэвкамісіях, як, напрыклад, Расонскай і Вульскай, Полацкае акр., Асіповіцкай, Глускай і Старадарожскай—Бабруйскай акругі і інш.

Раённыя рэвкамісіі заклікаюць да жыцьця ўзрастаючаю самадзейнасьцю сялянскіх мас. Рэвкамісіі ў пераважнай іх частцы абслужаны кваліфікаванаю практычнаю дапамогаю. Таму, здавалася-б, трэ' было-б чакаць, што дзейнасьць іх будзе актыўнай і ня будзе патрабаваць ніякіх мер уплыву.

А што мы маем у сапраўднасьці па БССР? Маем становішча сумнае.

З агульнага ліку 101 рэвкамісіі толькі 33 працуюць больш-менш здавальняюча, 55 камісій, праўда, распачалі працу, але далей аднэй-двух рэвізій за ўвесь 1927-28 б. г. не пашлі, а 13 камісій зусім бязьдзейнічалі.

Гэтыя «мёртвыя» камісіі заслугоўваюць таго, каб аб іх даведалася шырокая грамадзкасьць. Вось яны:

Па Менскай акрузе—Грэская, Барысаўская і Чэрвенская.

Па Віцебскай акрузе—Віцебская і Лёзьненская.

Па Бабруйскай акрузе—Старобінская, Жлобінская і Любаньская.

Па Аршанскай акрузе—Аршанская, Талачынская, Багушэўская і Крупская.

Палова агульнага ліку рэвкамісій, хоць і распачала працу, але рэвізіі вяліся выпадкова, бясплянава, а галоўнае—надзвычайна павярхоўна.

Замест таго, каб зацікавіцца пытаньнямі вядзеньня раённае гаспадаркі і выкананьня бюджэту ў цэлым, выгаднасьцю эксплёатацыі прыбытковых крыніц, вывучэньне прычын недабораў і, з другога боку—правільнасьцю накіраваньня бюджэтных сродкаў ва ўвязцы з сапраўднымі патрэбамі і мэтазгоднасьцю іх скарыстаньня, рэвкамісіі абмяжоўваліся толькі перыядычнымі рэвізіямі касавай гатоўкі РВК і ў лепшым выпадку павярхоўнымі праверкамі таго, ці поўнасьцю фармальна выпраўданы дакумэнтамі выдаткі сродкаў з касы.

Асабліва яскравы прыклад павярхоўных і нават нядбайных адносін да сваіх грамадзкіх абавязкаў дае **Дрыбінская рэвкамісія**, Аршанскае акругі. Яна пераважную большасьць сваіх вынікаў па рэвізіях выкладае літаральна ў некалькіх словах: «Прарэвізаваны справы і кнігі ўстановы. Адмоўных бакоў у працы ня знойдзена».

Дзе-ж прычыны нізкай актыўнасьці і нездавальняючай працаздольнасьці рэвкамісій? На гэта запытаньне даюць поўны адказ вынікі абсьледваньня дзейнасьці рэвкамісій. Яны паказваюць, што прычыны дваякія: адны хаваюцца ў волі самых рэвкамісій, а другія—залежаць ад умоў, пры якіх рэвкамісіям прыходзіцца праводзіць сваю працу.

Асноўнай, уласьцівай усім рэвкамісіям, прычынай іх непрацаздольнасьці трэба лічыць адсутнасьць у іх зацікаўленасьці ў працы, адсутнасьць ініцыятывы і абы якія адносіны да сваіх грамадзкіх абавязкаў. Характэрным прыкладам можа служыць параўнаньне дзьвюх рэвкамісій Бабруйскае акругі—Клічаўскай і Сьвіславіцкай. Пры ўсіх аднолькавых умовах працы першая ў складзе аднаго судзьдзі і 2-х сялян працуе здавальняюча, а другая—у складзе каапэратара, прафпрацаўніка і селяніна амаль што бязьдзейнічае.

Вынік гэтага супастаўленьня сам па сабе ясны. Сьвіславіцкая рэвкамісія, маючы аднолькавы па якасьці склад і зусім аднолькавае практычнае кіраваньне, бязьдзейнічала проста таму, што нядбайна адносіцца да сваіх грамадзкіх абавязкаў і да інтарэсаў гаспадаркі свайго раёну.

Другой ня менш істотнай прычынай слабай працы рэвкамісій зьяўляецца недастатковае кіраваньне і нагляд за працай сельскіх і раённых рэвкамісій з боку вышэйстаячых (раённых і акруговых) выканаўчых камітэтаў.

Цікава адзначыць, што за мінулы час, паводле зьвестак з месц, амаль што ня было выпадкаў, калі-б на пасяджэньнях АВК пры дакладах РВК аб іх дзейнасьці, ці пры гэткіх-жа дакладах сельсаветаў на пасяджэньнях РВК ставіліся садаклады адпаведных рэвкамісій, не гаворачы ўжо пра пастаноўку спэцыяльных дакладаў рэвкамісій аб сваёй працы.

Наадварот, маецца выпадак, які дае ўзор як раз няправільнага і шкоднага накіраваньня працы сельскіх рэвкамісій з боку РВК.

На нарадзе старшынь сельскіх рэвкамісій **Заслаўскага раёну**, Менскай акругі, якая адбылася 19-га жніўня 1928 г., старшыня Заслаўскага РВК, лічачы ўстаноўленую пастановай ЦВК БССР за 6-га лютага 1926 г. кампэтэнцыю рэвкамісій ня больш, як „установившимся взглядом" і пры тым „неверным", навучае рэвкамісіі не абмяжоўвацца праверкай фінансава-гаспадарчай дзейнасьці сваіх сельсаветаў, а займацца распаўсюджаньнем 2-й пазыкі індустрыялізацыі, укамплектаваньнем школ, спагнаньнем падатковых нядоімак, г. зн. чыста адміністрацыйнымі функцыямі, выкананьне якіх ускладзена і фактычна ажыцьцяўляецца іншымі поўнымі органамі.

Да чаго даводзіць гэткае «кіраваньне», відаць з таго, што паслухмяная **Ратамская сельская рэвкамісія** гэтага раёну пачынае выносіць вельмі цікавыя пастановы аб забароне «курэньня і лузганьня семачак у канцылярыі сельсавету».

І гэта робіцца ў той час, калі перад сельскімі рэвкамісіямі стаяць гэткія важнейшыя задачы, як праверка правядзеньня самаабкладаньня і скарыстаньня паступленьняў ад яго, ці праверка фінансаў і гаспадаркі сельскіх школ і больніц, а таксама дзейнасьці вэтэрынарных і аграномічных пунктаў.

Таксама шкодны адбітак на працы рэвкамісій накладае недаацэнка іх дзейнасьці і нядосыць уважлівыя адносіны да вынікаў іх працы з боку РВК. Брагінскі, напрыклад, РВК, Гомельскае акругі, ухіляўся ад устаноўленай аплаты працы рэвкамісіі і ў той-жа час прызначаныя на гэту патрэбу бюджэтныя асыгнаваньні расходваў на камандыроўкі свайго апарату.

Аднак, побач з гэтымі асноўнымі прычынамі, на прадукцыйнасьці працы рэвкамісій не маглі шкодна не адбіцца і тыя няспрыяючыя ўмовы, якімі была абстаўлена іх дзейнасьць.

Перш за ўсё трэба спыніцца на няўдалым падборы складу рэвкамісій.

Пераважная частка рэвкамісій складаецца з сяброў, перагружаных службовымі і грамадзкімі абавязкамі. Вось і довады. **Рэвкамісіі Полацкае акругі**, у складзе якіх пераважнае месца займае настаўніцтва, на працягу навучальнага году амаль што бязьдзейнічалі і ажывілі сваю працу толькі ад пачатку канікулярнага перыяду. Тое-ж наглядаецца і па **Смалявіцкай рэвкамісіі**, Менскае акругі.

Няўдаласьць падбору складу рэвкамісій выяўляецца яшчэ ў тым, што сябры камісій пражываюць у розных пунктах свайго раёну і на значнай адлегласьці ад раённага цэнтру.

І сапраўды, ці можа пасьпяхова і ўзгоднена праводзіцца праца Межынскай рэвкамісіі, Віцебскай акругі, калі кожны з яе сяброў пражывае ня бліжэй, як за 20 вёрст ад раённага цэнтру? Ці таксама можна вымагаць нармальнай працы ад рэвкамісій Полацкае акругі, дзе больш паловы сяброў жыве на адлегласьці 10 вёрст ад сваіх раённых цэнтраў.

А між тым гэткае зьявішча трэба ў большай і меншай ступені лічыць уласьцівым для рэвкамісій усіх акруг.

Ня менш шкодным фактарам, вызначаючым цяжкія ўмовы працы рэвкамісій, зьяўляецца плыўкасьць іх складу. Асабліва яскравае выяўленьне гэты дэфэкт атрымаў па Аршанскай акрузе. Так, у Расьнянскім раёне з усяго складу сяброў і кандыдатаў застаўся толькі адзін, а ў Дрыбінскім і Багушэўскім раёнах засталося па 2 сябры. Карэннае палепшаньне дзейнасьці рэвкамісій, а таксама падняцьце і ўтрыманьне на належнай вышыні прадукцыйнасьці працы можа быць дасягнута двума спосабамі:

а) удалым падборам складу новых рэвкамісій у часе надыходзячых перавыбараў адпаведных саветаў і

б) арганізацыйнымі мерапрыемствамі, накіраванымі на ўстанаўленьне цьвёрдага і сыстэматычнага нагляду за працай камісій і ўзмацненьне жывога інструктажу.

Для забясьпечаньня пасьпяховага правядзеньня перавыбараў нізавых рэвізійных камісій прадстаўляецца неабходным:

1. На надыходзячых сельскіх сходах дзеля перавыбараў сельсаветаў, а таксама раённых зьездаў саветаў паставіць справаздачы сельскіх і раённых рэвізійных камісій аб іх дзейнасьці і аднначасова даклады пра мэты і задачы, пастаўленыя перад гэтымі камісіямі.

Гэтыя справаздачы і даклады дапамогуць абіральнікам уявіць сабе і ацаніць усё значэньне грамадзкага кантролю і лепш арыентавацца пры выбарах кандыдатаў у новы склад.

2. Папярэдне вызначыць лепшых кандыдатаў, выкарыстоўваючы дзеля гэтага ўжо маючыйся матар'ял ад абсьледваньняў рэвкамісій.

3. Скамплектаваць новы склад рэвкамісій з такім разьлікам, каб у яе ўвайшлі лепшыя і актыўныя працаўнікі цяперашняга складу, а каб іншая частка складалася з сяброў, не перагружаных сваімі простымі службовымі і грамадзкімі абавязкамі ці гаспадарчымі заняткамі, і пры тым пражываючых калі ня ў самым раённым ці сельскім цэнтры, дык хоць блізка гэтых пунктаў.

Для накіраваньня дзейнасьці новага складу рэвкамісій па належнаму шляху трэба:

1. Юрыдычна замацаваць абавязкі па тэхнічнаму і апарацыйнаму кіраваньню працай рэвкамісій за Дзяржфінкантролем, які фактычна гэтую інструкцыйную працу ўвесь час праводзіць, дзеля чаго адпаведна перагледзіць Палажэньне аб раённых рэвізійных камісіях, зацьверджанае ЦВК і СНК БССР 5-II-1926 г.

2. Устанавіць перыядычную пастаноўку справаздач рэвкамісій аб выніках іх дзейнасьці на пленумах і прэзыдыумах вышэйстаячых выканаўчых камітэтаў, а таксама садакладаў пры заслухоўваньні справаздач сельскіх саветаў і РВК у вышэйстаячых органах.

3. Узмацніць практычнае жывое інструктаваньне рэвкамісій з такім разьлікам, каб аб'езд усіх рэвкамісій быў праведзены не пазьней, як на працягу паўгодзьдзя пасьля перавыбараў.

Ільясевіч.

ЖЫЦЬЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

Загадчык сямігодкі, ці дзелавод?

Пры каштарыснай гарачцы, якая зараз ахапляе БССР, людзі часам забываюцца пра тое, што ўстаноўлена практыкай жыцьця, а ня выдумана якойнебудзь асобай. Так, Мазырская каштарысная камісія, не дацэньваючы патрэбы ў дзелаводах сямігодак, рашыла зрэзаць са штату гэту адзінку. Такіх адзінак па акрузе набярэцца да 20, значыцца, камісія знаходзіць добры спосаб эканоміі сродкаў і вельмі значную рацыяналізацыю вытворчасьці—гэтыя абавязкі будзе выконваць загадчык сямігодкі.

Лёгічна разважаючы, выходзіць, што ў школе і загадчык непатрэбен: навошта плаціць яму 60 або 70 р. на месяц, каб ён толькі сядзеў ды пісаў сьпісы, даваў зьвесткі і справкі—тады карысьней пакінуць дзелавода за 28 р., тут эканоміі больш, а абавязкі загадчыка сямігодкі ўскласьці на якога-небудзь настаўніка—няхай праводзіць пасяджэньні Школьн. Рады, падпісвае паперы, а апал даставаць і гаспадарчы стан школы даручыць хіба вартаўніку. З іх ніхто ня мае права адмовіцца ад дармовай працы, як, скажам, загадчык сямігодкі ня мае права адмовіцца ад выконваньня канцэлярскае працы па школе, калі няма дзелавода, бо яго праца не нармавана--яго ўжо ў „адказныя" працаўнікі залічылі.

Мне здаецца, што тыя асобы, якім прышла ў галаву думка аб эканоміі на дзелаводах, зусім ня ведаюць, якая праца ляжыць на загадчыку сямігодкі; што яна і запраўды не нармаваная. Нават статут кажа, што загадчык павінен быць у школе на працягу ўсяго рабочага дню.

А рабочага дню ў 6 гадзін не ўбярэш пры адной зьмене, а пры 2-х—і дзесяці гадзін мала.

Статут патрабуе, каб загадчык ня толькі на паперы, але і на справе кіраваў жыцьцём школы, каб ён быў у курсе справы працы кожнага настаўніка і кожнае групы. Для самага падрыхтаванага чалавека гэта справа нялёгкая. Трэба быць у курсе спраў мэтадаў кожнае галіны ведаў, трэба сачыць за пэдагагічнаю думкаю, каб накіроўваць жыцьцё школы па правільнай каляіне. На ўсё трэба час. Ніхто ня скажа, што загадчыку не патрэбна разам з кіраўніком нулявое, I групы і г. д. на пасяджэньні групавога гуртка разьбіраць комплексы, або часам адказаць на тое ці іншае мэтадычнае пытаньне. Ня трэба забывацца яшчэ пра тое, што загадчык сямігодкі ў раёне вельмі часта зьяўляецца старшынёю раймэтбюро. Яму прыходзіцца і тут быць аўтарытэтнай асобай, трэба адказаць на пытаньні, якія высоўваюць асьветнікі вёскі.

Значыць, на ўсё трэба час. Усё гэта статут школы прадбачыць і нават зазначае, што ў сямігодцы патрэбен намесьнік загадчыка, якому застаецца яшчэ шмат працы—пераважна гаспадарчы стан школы.

Аднак, у Мазыры, з прычыны пагоні за эканоміяй, загадчык і дзелавод сямігодкі зрабіліся ахвярай бюджэтнай гарачкі.

Я. Ж.

(Мазыршчына).

200 пудоў з гэктару.

(Клімавіцкі р., Магілёўшчына).

Са школьнага зямельнага вучастку ў 3 гэктары, які Галіцкая школа атрымала тры гады таму назад, настаўнік гэтае школы т. Рыгораў атрымаў з аднаго гэктару збожжа: у мінулым годзе—148 пуд. і сёлета —162 пуды. На будучы год мяркуе павялічыць ураджай да 200 пудоў.

Мерапрыёмствы, якія ўжывае т. Рыгораў—тыя самыя, якія раіць наша агранамія (шматпольле, пасеў палепшаным і адсартаваным збожжам, сваечасовае ўзорваньне і пасеў, вясеньняе баранаваньне і інш.).

Школьная гаспадарка зьяўляецца ўзорам для акаляючага жыхарства, апошняе абменьвае ў ёй палепшанае насеньне на сваё звычайнае.

К—к.

800 рублёў—за 67 рублёў.

(Хатлянскі с-сав., Вузьдзенскага раёну, Меншчына).

Пры Хатлянскай школе ёсьць школьны сад у 150 пладовых дрэў. Мінулай вясной настаўнікі Хатлянскай школы шмат працавалі ў гэтым садзе: зрабілі самі абрэзку дрэў, пачысьцілі і пабялілі і самі вартавалі яго аж да жніўня месяца г. г.

31 жніўня прыехаў у Хатлянскі сельсавет загадчык райземчасткі Вузьдзенскага раёну т. Жыгалковіч, які разам са старшынёю Хатлянскага сельсавету склалі камісію, абгледзілі ўраджай саду і напісалі акт у тым, што ўраджай школьнага саду звыш сярэдняга; гэта дасьць магчымасьць сабраць пладоў ня менш, як 400 пудоў, а калі лічыць пуд пладоў па 50 к., дык гэта дасьць суму ў 200 р., з якіх 80 руб. павінна пайсьці ў карысьць настаўнікаў за дагляд саду, а 120 руб. павінна пайсьці ў карысьць школы.

Бадай што ўсё і добра: падлічылі ўраджай саду, разьмеркавалі па акту грошы, якія павінны былі атрымацца за яблыкі і ўсё тут, чаго-ж болей?

Аднак, пасьля гэтага распляваньня сельсавет ухваліў здабраць школьны сад і здаць яго ў арэнду...

Ухваліў і зрабіў: здаў школьны сад у арэнду, ды каму?—таму-ж сельсавету. Здаў за 67 рублёў! А цяпер сябры с-савету прадаюць 400 пудоў яблыкаў па 2 руб. за пуд, зарабляюць грошы, ды сьмяюцца з настаўнікаў школы, якія, дзякуючы с-савету, засталіся на бабах.

Селянін.

Справа самаадукацыі ў заняпадзе

Падвёўшы вынікі працы пашыраных пэдсаветаў па Самахвалавіцкім раёне і працу падрайённых гурткоў па самаасьвеце, неабходна зазначыць, што пашыраныя пэдсаветы сябе цалкам апраўдалі. Вызначаны адзін вольны дзень у месяц скарыстоўваўся асьветнікамі ў „калектыўнай прапрацоўцы мэтадычных пытаньняў, на практычныя лекцыі і прапрацоўкі іх і наогул на вырашэньне тых пытаньняў, якія штодзённа непакояць асьветніка. Праўда, былі і некаторыя хібы ў працы, але паступова яны выпраўлены і праца ў пэдсаветах наладжана.

Зусім інакш абстаіць справа з гурткамі самаасьветы. Напершае, адсутнасьць сталых дэталізаваных праграм, недахоп часу і адсутнасьць у дастатковай меры належных падручнікаў. Усё гэта паставіла працу гурткоў у заняпаласьць, і гэткае зьявішча агульнае; праца па самаасьвеце ня мае сталага і пэўнага напрамку і ня мае тэй мэтавай устаноўкі, якая павінна быць пастаўлена перад кожным асьветнікам у справе павышэньня кваліфікацыі.

Адсутнасьць калектыўнай працы ў гэтым напрамку тлумачыцца і тым, што асьвета паасобных настаўнікаў розная, і кожны мае свае запатрабаваньні.

Перад асьветнікам пастаўлены вялікія запатрабаваньні ў справе выхаваньня новых людзей—будаўнікоў сацыялістычнага ладу. Пагляд[з]еўшы-ж, ці адпавядае асьветнік гэтым запатрабаваньням у данны момант, трэба зазначыць, што частка асьветнікаў з гэтымі задачамі спраўляецца, а частка —ня зусім палітычна пісьменная.

У канцы жніўня ў Самахвалавічах адбыліся курсы-канфэрэнцыя па вывучэньні пытаньняў ленінізму і палітэканоміі. Пры прапрацоўцы гэтых пытаньняў выявілася, што частка настаўнікаў з некаторымі палітычнымі пытаньнямі зусім не знаёма. Напр., настаўнік тлумачыць сялянству, якое запыталася, што гэта за партыя фашыстаў? Настаўнік адказвае, „што партыя фашыстаў"—гэта заможная сялянская партыя, якая вядзе барацьбу з буржуазеяй. Аб чым кажа такое тлумачэньне настаўніка? Такое тлумачэньне кажа аб тым, што настаўнік палітычна няпісьменны.

Справа самаадукацыі ў вялікім заняпадзе і патрабуе зьмены напрамку ў працы, узяўшы цьвёрды курс на надняцьце палітычнай сьвядомасьці асьветніка. Індывідуальная праца ў гэтым напрамку можа даць ня зусім дасканалыя вынікі, і таму праца павінна весьціся калектыўна, у цеснай сувязі з працаю пашыраных пэдсаветаў, дзе з прапрацоўкаю мэтадычных пытаньняў павінны прапрацоўвацца і пытаньні палітычнага зьместу.

ЦП саюзу неабходна было-б паставіць пытаньне перад Наркамасьветы аб дазволе скарыстаць адзін працоўны дзень у месяц на справу самаадукацыі. Гэты дзень сябе апраўдае

Асьветнік П. К.

Самахвалавічы.

Школа без задачнікаў.

(Рагачэўскі раён).

Забясьпечаньне школ раёну падручнікамі пастаўлена вельмі кепска.

У большай сваёй частцы школы забясьпечваюцца падручнікамі такімі, да якіх нашы школы зусім непрыстасаваны.

Напрыклад, сёлета раінспэктар ці па таннай цане, ці так якім чынам папаў арытмэтычны расейскі задачнік для II году навучаньня, якім і „забясьпечыў" усе школы. Гэты задачнік зусім непатрэбен у вясковай школе, бо вучні II году навучаньня расейскай мовы зусім ня ведаюць.

І навошта купляць гэты задачнік, калі ёсьць у некалькі разоў лепшы беларускі задачнік Лойка, больш-менш прыстасаваны да нашае школы.

Гэтага задачніка нашым школам сёлета не далі.

Добра было-б, каб хоць і расейскія задачнікі, але далі не для II году навучаньня, а для III і IУ, а то прыслалі ўсяго па аднаму задачніку Манкова.

Наогул, у разьмеркаваньні падручнікаў у нашым раёне няма ніякай плянавасьці: надаюць табе непатрэбнага хламу і лічаць, што забясьпечылі школу, а такое забясьпечаньне толькі мучае настаўніка.

Раённы інспэктар павінен ведаць, якія кніжкі патрэбны вясковай школе, а не псаваць дарма грошы на непатрэбны нікому хлам.

Я. Крушына.

АНТЫРЭЛІГІЙНАЯ ПРАЦА Ў РАГАЧОВЕ.

Бабруйск. У Рагачове праведзена першая раённая канфэрэнцыя саюзу бязбожнікаў, на якой абраны раённы савет і вызначаны шляхі далейшай працы.

Прачытана лекцыя „Ці ёсьць на сьвеце цуд", на якую сабралася шмат народу.

РАМЯСЛОВАЯ ШКОЛА.

Віцебск. Гарадзкі камітэт узаемадапамогі распачаў прыём заяў ад жадаючых паступіць у школу сьлясарнага рамясла. Прыём заяў скончыцца 7-га кастрычніка.

У школу будуць прымацца сіроты, паўсіроты і дзеці гарадзкой беднаты.

Школы ў с.-г. арцелях.

Бабруйск. З новага бюджэтнага году ў сельска-гаспадарчай арцелі „Зайнг" (Жлобінскі раён) адчыняецца школа, якая будзе працаваць на яўрэйскай мове.

Школа будзе абслугоўваць тры яўрэйскіх с.-г. арцелі.

Выраб парт трэба стандартызаваць.

Шпаркае пашырэньне школьнай сеткі ў першыя гады пасьля рэвалюцыі, у гады нашага эканамічнага заняпаду, не давала мажлівасьці задаволіць школы партамі.

У той час пры чынным удзеле „самога насельніцтва рабіліся ня парты, а звычайныя зэдлі.

Яшчэ і цяпер часта адсутнічае магчымасьць даць у школы добрыя парты нават пры наліччы ў РВК грошай на гэту патрэбу.

Справа ў тым, што ва ўмовах раёну нельга падшукаць майстра, якому можна даручыць заказ на вялікую колькасьць парт: то ў яго лесаматар'ялу няма, то фарбы здабыць ня можа, то часу няма. Прыходзіцца аддаваць заказы 7-10 майстрам на 3-5, найбольш 10 парт кожнаму. Пры такім становішчы пасачыць за правільным выкананьнем усіх разьмераў вельмі цяжка. Імкнешся ў дагаворы дакладна вызначыць усе разьмеры, але калі пачнеш прымаць зробленыя парты, дык часта заўважыш, што там сядзяньне не закруглена, там на пярэдняй частцы стала прымацаваны прыгожа выразаныя пляначкі, якія, па думцы майстра, „хоць і будуць шкодзіць вучням вольна трымаць рукі на стале, але-ж затое сшыткі і кніжкі ўжо ніколі ня зваляцца".

Такім чынам, ня гледзячы на дасканала распрацаваную схему парт (эрысман), вясковыя школы яшчэ і цяпер задавальняюцца партамі часта са значнымі адступленьнямі ад гэтых схэм.

На мой погляд, добра было-б наладзіць выраб школьнай мэблі для ўсіх школ акругі ў акруговым горадзе.

Кожны раён здолен траціць на парты (ды і на іншую школьную мэблю) да двух, двух з палавай тысяч р. штогодна, што па акрузе складзе значную суму.

Маючы гарантыю на збыт школьнай мэблі да дваццаці тысяч руб. штогодна, за гэтую справу магло-б узяцца аб'яднаньне саматужнікаў-майстроў.

Гэта, урэшце, пазбавіла-б вясковую школу ад недахопаў у справе задаваленьня школьнай мэбляй.

Полаччына. Ф. С.

Наша перапіска.

Д-скаму. Чавусы. Нельга падаваць у дзьве газэты адну і тую-ж карэспандэнцыю, як, напрыклад, пра ўсеагульнае абавязковае навучаньне, якая зьмешчана ў № 78 «Магілёўскага Селяніна».

С. Міхальцову. Полацак. Калі настаўнік-юбіляр запраўды сваёй працай вызначаецца з шэрагу іншых асьветнікаў, дык яго 25-гадовы юбілей газэта адзначыць з прыемнасьцю. Прышліце допіс.

Настаўнікам. Магілеў. Зьявішча, калі загадчык сямігодкі абіраецца старшынёй мясцкому,—дапусьцімае, але непажаданае і ня зусім нармальнае, бо загадчык сямігодкі зьяўляецца ў некаторым родзе адміністратарам.

Настаўніцы вясковай школы. Тыдні праз два будзе канчаткова апрацавана падрабязнае палажэньне пра «Пэдфак дома», над якім працуе ЦП саюзу, Наркамасьветы і Праўленьне БДУ.

ГУРТКУ і Я. ЛОБАЧУ. Вершы „Палёвая цаглiна" і «На сьмерць дому працасьветы ў Барысаве» да друку ў нашай газэце не падыходзяць. Скарыстайце іх у сваіх насьценных газэтах.

Памяці праф. А. А. Міхайлоўскага.

Беларускі Дзяржаўны Унівэрсытэт панёс вялікую страту. У нядзелю, ад раку пячонкі, памёр прафэсар па катэдры астраноміі, А. А Міхойлоўскі. Вялікі вучоны, выдатны выкладчык, крыштальнай душы чалавек, пакінуў асяродак Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту. Асірацела унівэрсытэцкая сям'я, асірацелі яго вучні.

Прафэсар Міхайлоўскі быў ня толькі бліскучым выкладчыкам, але сваёю асобаю рабіў вялікі ўплыў як на выкладчыкаў па факультэту, гэтак сама і на сваіх вучняў. Надзвычайная прастата і мяккасьць у адносінах зьяўляліся галоўнымі якасьцямі нябожчыка, дарагога таварыша. Надзвычайна сардэчны ў сваіх адносінах да людзей, прафэсар Міхайлоўскі ў кожнай асобе, з якой яму прыходзілася сустракацца, бачыў толькі чалавека. Вось чаму ўсе, хто з ім сустракаўся альбо працаваў, былі захоплены яго асобаю, яго даступнасьцю, яго прастатою.

Загружаны унівэрсытэцкаю працаю і адносячыся да апошняй з вялікім энтузіязмам і добрасумленнасьцю, прафэсар Міхайлоўскі ніколі не адмаўляўся ад публічных выступленьняў у пралетарскіх клюбах і арганізацыях. Слабыя лёгкія не дазвалялі яму вельмі часта выступаць. Грамадзкія арганізацыі вельмі добра гэта зразумелі, ня гледзячы на тое, што яны вельмі жадалі мець яго ў якасьці лекара. Чытаючы лекцыі ў чырвонаармейскай аўдыторыі, праф. Міхайлоўскі ўладаў дзіўнымі талентамі проста падыйсьці да малападрыхтаванай аўдыторыі і ў простых, ясных словах перадаць свае веды тэй аўдыторыі, якая складалася з прадстаўнікоў Чырвонай Арміі, што стаіць на варце рэвалюцыі і абароне нашай тэрыторыі і нашых рэвалюцыйных дасягненьняў.

Асірацела сям'я прафэсара Міхайлоўскага. Пакінуў сям'ю чалавек, які быў яе цэнтрам, які сваёю духоўнаю асобаю прыдаваў усёй сям'і асабісты склад і настрой. Гора сям'і вялікае,—яго нічым нельга затушыць. Унівэрсытэт, бязумоўна, будзе заўсёды памятаць аб выдатным чалавеку і выкладчыку, які спачатку Кастрычнікавай рэвалюцыі, без адпачынку і без перапынку, стаў на фронце савецкай грамадзкасьці і, выкладаючы ў розных навучальных установах, гэтым асьвячаў тыя новыя грамадзкія клясы, якія Кастрычнікавая рэвалюцыя высунула на першы плян, як новую гісторыка-сацыяльную сілу. І прафэсар Міхайлоўскі быў у гэтым асяродку, як адзін з самых верных і добрых сяброў. Праф. Міхайлоўскага ня пужала тое, што яго аўдыторыя ня зусім была падрыхтавана, што ня ўсе яго вучні адразу зразумелі ўсё тое, што казаў прафэсар Міхайлоў-

скі. Ня маючы ніякага пэдантызму і старога прафэсарскага заданьня, праф. Міхайлоўскі вельмі спакойна і цярпліва адносіўся да ўсіх недахопаў і прабелаў у адукацыі новай моладзі. Ён ніколі не адмаўляўся паўтараць адно і тое некалькі разоў, зьвяртаючыся да адной і тэй-жа думкі і аднаўляючы часта ў памяці элемэнтарныя веды з курсу сярэдніх школ. Вось чаму яго так любілі студэнты, вось чаму праф. Міхайлоўскі быў для іх настаўнікам навукі і настаўнікам жыцьця, навочным прыкладам таго, як трэба было адносіцца да моладзі.

Праф. Міхайлоўскі займаў катэдру астраноміі, якая патрабуе вялікіх выдаткаў для яе абсталяваньня. Унівэрсытэт ня мог даць яму такіх сродкаў, І праўленьне ун-ту ніколі ня чула ад яго ніводнага слова нездаваленьня, ніколі ня выслухвала ультыматыўных запатрабаваньняў. Праф. Міхайлоўскі добра зразумеў, што праўленьне магло даць, і чаго яму праўленьне даць не магло. І ўсё-ж такі праф. Міхайлоўскі ўтварыў габінэт астраноміі. На працягу 4-х год праф. Міхайлоўскі вёў вялікую перапіску з навуковымі ўстановамі Саюзу і з замежамі. Абсэрваторыі Францыі, Англьшчыны, Італіі і Нямеччыны знаходзіліся з ім у перапісцы і пасылалі яму свае выданьні. Пусты габінэт пачаў папаўняцца матар'яламі, і зьявілася магчымасьць навукова працаваць і сачыць за працаю навуковай астранамічнай думкі. Унівэрсытэт ніколі не забудзе гэтай скромнай, здавалася няпрыметнай, арганізацыйнай працы, якая дала такія вялікія дасягненьні. Ад імя унівэрсытэту, ад імя яго супрацоўнікаў, ад студэнтаў нізкі апошні паклон і шчырая падзяка за ўсю яго працу.

Прафэсар Міхайлоўскі быў пралетарам разумовай працы. Такім ён быў у часы царскага рэжыму, такім яго застала пралетарская рэвалюцыя, такім, вядома, ён быў і ў нашы часы. Савецкія органы, бязумоўна, шануюць сваіх адданых працаўнікоў на грунце савецкай грамадзкасьці. Імі, вядома, будзе ўсё зроблена, каб забясьпечыць сям'ю нябожчыка прафэсара. І на праўленьні ун-ту ляжыць абавязак паклапаціцца аб сям'і прафэсара, стварыць для яе такія ўмовы, якія дадуць магчымасьць перанесьці больш спакойна тое вялікае гора, якое яе пасьцігла. Сям'і нябожчыка ня трэба ў гэтым сумнявацца.

Няхай для сям'і нябожчыка будзе вялікаю ўцехаю ў яе вялікім горы і пакуце тое, што ўся унівэрсытэцкая сям'я пакутуе разам з ёю, бо яна вялікую [illegible]

Рэктар Універсытэту прафэсар У. Пічэта.

ЗЬНІШЧЫМ НЯПІСЬМЕННАСЬЦЬ.

НЯ ПРЫГОЖЫМІ СЛОВАМІ, А АКТЫЎНЫМ УДЗЕЛАМ ПАВІНЕН ДАПАМАГЧЫ КОЖНЫ КУЛЬТУРНЫ ПРАЦАЎНІК, КОЖНЫ СЬВЯДОМЫ ГРАМАДЗЯНІН ДАБІЦЬ СТРАШНАГА ВОРАГА САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ЛАДУ—НЯПІСЬМЕННАСЬЦЬ.

Добрая праца дае добрыя вынікі.

(Ліст з Бабруйску).

Папярэднія вынікі правядзеньня месячніку „За грамату" на Бабруйшчыне кажуць за тое, што справа ў розных раёнах акругі вядзецца па-рознаму і ў пойнай меры залежыць ад мясцовай ініцыятывы і актыўнасьці.

З Рагачэўскага раёну паступаюць зьвесткі аб тым, што тут праца па правядзеньню месячніка не знайшла належнае глебы для свайго разгортваньня. Ня гледзячы на значныя культурныя сілы, якія маюцца ў Рагачове і раёне, там в арганізацыйнай падрыхтоўкай да месячніка спазьніліся і да гэтага часу яшчэ не распачалі сур'ёзнай працы ў правядзеньні месячніка.

Прыемныя зьвесткі аб правядзеньні месячніку «За грамату» мы маем са Случчыны, дзе за правядзеньне яго ўзяліся актыўна грамадзкія арганізацыі і ўстановы. Тут райпрафбюро вынесла пастанову аб канцэнтрацыі культфондаў прафсаюзаў пры райсавеце таварыства «П. Н.» для скарыстаньня іх на ліквідацыю няпісьменнасьці. На прадпрыёмствах і па прафсаюзах праводзяцца сходы, прысьвечаныя пытаньням зьнішчэньня няпісьменнасьці, распачат вучот няпісьменных і разам з гэтым—распрацоўка плянаў лікпунктаў, для якіх ужо запасаюцца падручнікі і неабходныя прылады.

У гэтым раёне ў правядзеньне месячніка ўцягнута і [illegible] вёску, пастаноўкі да[illegible] скіх сходах далі новых сяброў т-ва «П. Н.», ажывілі працу старых, уцягнулі новых сяброў у таварыства, надалі месячніку масавы характар. Слуцкі райком камсамолу вылучае шэраг добраахвотнікаў-ліквідатараў няпісьменнасьці.

Па Клічаўскаму раёну праца таксама праходзіць здавальняюча. Тут ужо праводзіцца камплектаваньне лікпунктаў, забясьпечаньне іх належнымі матар'ямі, вядзецца шырокая праца па папулярызацыі ідэй т-ва «ПН».

Прыблізна такое-ж становішча мы маем і ў Парыцкім раёне. Тут камісія па правядзеньню месячніка прымацавала сваіх сяброў да асобных сельсаветаў, усклаўшы на іх працу па правядзеньню і кіраваньню ўсімі мерапрыёмствамі ў часе правядзеньня месячніка.

Аб астатніх раёнах гаварыць пакуль нельга, бо зьвестак ад іх няма. Адно толькі ясна, што там, дзе за працу ўзяліся сур'ёзна, можна чакаць добрых вынікаў.

А. Дамброўскі.

Цягу да вучобы трэба падтрымаць.

(Буда-Кашалёўскі раён, Гомельшчына).

У мінулым годзе пры Губіцкай школе [illegible] лікпункт і школа малапісьменных [illegible] каля 90 чалавек.

[illegible] 38 чал. выпусціў, а школа малапісьменных—20 чал.

У гэтым годзе пры разьверстцы лікпунктаў і школ малапісьменных па вёсках здарылася нейкае непаразуменьне: у вёскі, дзе менш патрэбы ў ліквідацыі, былі вызначаны і лікпункты і школы малапісьменных, а туды, дзе запраўды ў іх ёсьць патрэба, дзе ёсьць сярод насельніцтва зацікаўленасьць у ліквідаваньні няпісьменнасьці,—дык вызначалі або лікпункты, або школу малапісьменных—і якраз у адваротных да патрэб насельніцтва ўмовах.

У Губічах неабходзен лікпункт, а больш за яго патрэбна і школа малапісьменных, куды большасьць скончыўшых лікпункт жадаюць папасьці, а тут якраз гэтай школы і ня далі.

Губічы—вёска крыху адсталая ад іншых, бо яе, а разам з ёй і школу двойчы палілі акупанты. Некалькі год школы зусім ніякай ня было. Асьвета сярод дарослых патрэбна, і да яе пакуль што ёсьць цяга ў дарослага насельніцтва.

Наст. Міх. Блісьцінаў.

ТАК ЛЮДЗІ ЖЫВУЦЬ*).

5. ПРА РАЗУМНЫЯ ГАЛОВЫ ЧЭРВЕНСКІХ ГУСАКОЎ.

Яшчэ ў бытнасьць старшынёю Чэрвенскага райвыканкому т. Шчацько (няхай яму на здароў'е ікнецца—пра яго ўспамінаем), у Чэрвені пабудавана электрастанцыя, коштам ня многа—ня мала—**сорак тысяч рублёў.**

Які разумны інжынэр будаваў яе, мы ня ведаем, а зацікавіліся ёю таму, што дае яна дэфіцыту таксама ня многа—ня мала, а пяцьсот восемдзесят два рублі і 56 капеек кожны месяц.

У чым-жа справа?

Аказваецца, што, напершае, магутнасьць станцыі разьлічана на 75 кілёват, выкарыстоўваецца-ж усяго на ўсяго 30 кілёват (разам з ілюмінацыяй!).

Падругое, пры паравым катле ў 50 **конскіх сіл** устаноўлены аднацыліндравы рухавік у **106 конскіх сіл.** Дзякуючы гэткім нераўнамерным суадносінам сілавых установак, пара траціцца вельмі шпарка, а таму і станцыя штодзённа глытае цэлы куб дроў, якія па сабекошту разам з вывазкай каштуюць 23 рублі на дзень... З другога боку, дзякуючы слабой нагрузцы неапрацаваная пара хмарай узьнімаецца ў паветра...

І, нарэшце, трэцяе. Дапусьцім, што нагрузка станцыі будзе даведзена да 75 кілёват. Але гэтага і дапусьціць ніколі нельга, бо справа ў тым, што, як вышэй было зазначана, кацёл на станцыі магутнасьцю 50 сіл, і дзеля таго, каб даць электрастанцыі поўную нагрузку, трэба сьпярша пераабсталёўваць яе, мяняць кацёл...

Вось як хітра пабудавана чэрвенская электрастанцыя. Пры яе існаваньні ніколі нельга даць ёй поўную нагрузку, гэта адно, і другое—ніколі не пазбавіцца ад дэфіцыту...

Такое злачынства не павінна застацца не дасьледаваным органамі РСІ, а вінаватыя павінны быць прыцягнуты да адказнасьці—гэтага вымушае сама лёгіка.

І ніякія штучныя захады з боку мясцовай улады зьменшыць дэфіцытнасьць прадпрыёмства прымусовай ілюмінацыяй пустэльных чэрвенскіх вуліх не дапамогуць—трэба шукаць, на наш погляд, іншых шляхоў, і ў першую чаргу пераводу станцыі на тарфяны, больш танны і эканомны апал. А торф —пад бокам электрастанцыі. Лесу-ж хоць і многа, а прыходзіцца пашкадаваць звыш трохсот кубоў дрэвянога апалу штогодна.

Побач з новай электрастанцыяй прысуседзілася старая станцыя. Дзьверы яе цяпер наглуха забіты, а ў ёй у бязьдзейнасьці чакаюць сваёй сьмерці рухавік у 35 конскіх сіл і 50-цісільны кацёл.

— Прадаць-бы каму, ды вось ніхто ня хоча купляць!..—скардзяцца мясцовыя працаўнікі. Я можа зраблю вам, таварышы, паслугу, выдрукаваўшы абвестку аб разумных галовах чэрвенскіх гусакоў...

А мо' і праўда, чаго сьпяшацца з продажам? Нікуды не ўцячэ кацёл з рухавіком...

6. ЧЭРВЕНСКАЯ ІНДУСТРЫЯ.

Чэрвенская «індустрыя» вельмі нязначных памераў. Яднае ўсю гэтую самую індустрыю чэрвенскі камбінат пры раённым камгасе. Агульны лік рабочых, занятых у прамысловасьці Чэрвеншчыны—трыццаць два чалавекі. Камбінат яднае дзьве смалакурні, дэфіцытную электрастанцыю, лазьню, бойню, новазерскі млын з цыркуляркай для расьпілоўкі лесу, млын і лесапілку пад адной назвай «Труд», цагельню. У сучасны момант будуецца другая цагельня, але, як відаць, нешта ня клеіцца гэта будаўніцтва, і чэрвенцы яго ня хочуць успамінаць лішні раз...

За першыя тры кварталы 1927-28 гаспадарчага году млын «Труд» даў **прыбытку 213 р. 59 к.;** новазерскі млын за два месяцы (кастрычнік і лістапад 1927 г.) **даў 675 р. 30 к. страты** (у сувязі з гэтым праца на млыне была спынена, праводзіўся рамонт, і, як кажуць гаспадарчыя працаўнікі Чэрвеншчыны, цяпер гэты млын дае прыбытак); чэрвенская электрастанцыя з лістапада 1927 г. па ліпень г. г. прынесла **4660 р. 48 кап. страты;** існаваўшая да г. г. друкарня за тры м-цы працы дала 178 р. 35 к. прыбытку; лазьня за тры кварталы прынесла **31 р. 97 к. страты;** бойня дала **1415 р. 64 к. прыбытку;** існаваўшы асенізацыйны абоз даў **прыбытку 40 р. 60 к.;** ад рэалізацыі тавараў атрымана прыбытку 5424 р. 35 к. Гэткім чынам, амаль увесь прыбытак ад прадпрыёмстваў пашоў на пакрыцьцё страт дэфіцытных прадпрыёмстваў і толькі каля 600 рублёў засталіся на пакрыцьцё страт мінулага году... А ў мінулым годзе прамысловасьць Чэрвеншчыны прынесла 6276 р. 90 к. дэфіцыту.

Са ўсяго сказанага можна зрабіць вывад аб тым, што памаленьку, курынымі крокамі, прамысловая гаспадарка Чэрвеншчыны расьце, і каб ня было яўна дэфіцытных прадпрыёмстваў, як чэрвенская электрастанцыя, можна было-б думаць аб пашырэньні прамысловасьці.

Дальняя адлегласьць Чэрвеншчыны ад чыгункі дрэнна адбіваецца на эканоміцы раёну; аднак, наяўнасьць добраякаснага сырцу (лес) і апалу (вялізэзныя прасторы тарфянікаў) дазваляюць гаварыць аб магчымым у будучыне ўздыме дрэваапрацоўчай прамысловасьці, аб торфараспрацоўках. Пытаньне ўпіраецца ў вузкакалейку, пабудова якой ці прадугледжваецца пяцігадовым плянам нашага гаспадарчага будаўніцтва?

—

На ваколіцы гораду, за рачулкай Ігуменкай, на балоце, стаіць напалову разваленых будынак камбінату «Труд». З аднаго боку, камень для меліва, крупадзёрка, вальцы, шатрак, а з другога—гатэр, гантарка, кандарэзка, лінейная цыркулярка.

Сілавая ўстаноўка прадпрыёмства—75 конск. сіл. Аднак, на вялікі жаль, гаспадарка прадпрыёмства да таго зруйнавана безгаспадарнымі гаспадарчымі работнікамі, што цяпер толькі прыходзіцца марыць аб былых 75 конскіх сілах лёкамабілю.

Прадпрыёмства перажывае цяпер такое становішча, што ўсе станкі адразу пускаць нельга. Не хапае сілы. Лёкамабіль, з прычыны сваёй зношанасьці, з прычыны старасьці катла, можа з вялікай натугай даць 25-30 сіл.. І звычайна працуюць так: ідзе камень, гатэр, крупадзёрка, стаіць—гантарка, кандарэзка, цыркулярка, вальцы, шатрак. Пускаецца ў ход гантарка—становіцца крупадзёрка...

Рэч вядомая, што ад гэткага прадпрыёмства прыбытку няма чаго чакаць, і не чакаюць. Няма чаго спадзявацца і на сродкі па амартызацыі ўстановак.

Качагарка,—сілавы рухавік знаходзіцца амаль пад адкрытым небам, інструманты для бягучага рамонту машын адсутнічаюць, і калі раптам трэба зрабіць рамонт, дык «пазычаюцца» часткі з другой машыны, якая знаходзіцца ў хлеве камбінату, іржавее ў напалову разабраным стане...

Перад вачмі новага чалавека ўсплывае жудасная карціна зруйнаваньня прадпрыёмства, якую можа не заўважаюць, прызвычаіўшыся, мясцовыя працаўнікі. Нездарма мне адзін з рабочых вельмі ўжо аўтарытэтна заявіў:

— Яма! Тут усё даведзена да ручкі...

Пілы гантарэзкі да таго тупыя, што замест нормы выпрацоўкі—пяцідзесяці коп гонт у дзень, ледзь, ледзь выпрацоўваюць 25-30 коп. У запасе піл няма, і ў той час, калі пілы гострацца, варштаты адпачываюць...

Да гэтага часу пілы альбо не гастрыліся, альбо гастрыліся цаглінай. Чалавека-пілаточка няма, а прыстаўленыя да станкоў рабочыя—тачыць піл ня ўмеюць...

Нейкім няўдалым спэцам гатэр устаноўлены шыварат навыварат, і калі піла апускаецца ўніз—падача не падае матар'ял, і толькі калі піла ўзьнімаецца ўверх, падача падае, і адбываецца распілоўка матар'ялу адваротным бокам зуб'яў пілы. Гэта становішча праступна замядляе прадукцыйнасьць працэсу распілоўкі.

Ці ведае пра гэта мясцовая ўлада, ці не—нам невядома. А варта было-б ведаць.

Цікава тое, што гэткая безалаберншчына прывучае рабочых быць гэткімі, і працаваць абсалютна без якой-бы там ні было зацікаўленасьці да свайго прадпрыёмства.

—

Толькі цяпер уважлівы чытач зразумее, як злачынна было будаваць у горадзе Чэрвені новую электрастанцыю, аддаваць на пабудову яе **сорак тысяч рублёў,** мець штомесячны дэфіцыт, паліць лішнія дровы, пускаць станцыю бяз поўнай нагрузкі, у той час, калі можна было-б, уклаўшы гэтую суму грошай на пабудову станцыі пры камбінаце, задаволіць энэргіяй і прадпрыёмства, і патрэбы гораду ў электрычным асьвятленьні, і мець **дармовы** апал у выглядзе апілак і абрэзкаў лесазаводу—якіх аж занадта!..

Чэрвенская «індустрыя» і электрыфікацыя ня вытрымлівае крытыкі...

І так, вось, людзі жывуць...

(*Працяг будзе*).

ІЛ. БАРАШКА.

*) Гл. «Сав. Бел.» № 226.

З месячнікам „за грамату" спазьніліся.

(Аршанская акруга).

Праца па правядзеньню месячніка толькі распачынаецца. Мяркуецца правесьці сходы на прадпрыёмствах, пусьціць падпісныя лісты, правесьці скарбонкачны збор, два кіно - панядзелкі ў карысьць т-ва «П. Н.»

На раёнах камісіі пачалі складацца перад самым пачаткам месячніка. Шмат раёнаў ня маюць сталых райсаветаў т-ва „П. Н.",—праца іх наогул за апошні час значна кульгае.

Шмат раёнаў перад самым навучальным годам ня мелі своечасова інспэктароў асьветы, якія прызначаны на гэтыя пасады са спазьненьнем. Гэта значна перашкаджала ў разгортваньні падрыхтоўчай працы да месячніку «За Грамату» і наогул у падрыхтоўчай працы да навучальнага году.

Як разгортваецца праца, можна бачыць з такога зьявішча. На нарадзе настаўнікаў **Багушэўскага раёну** 15—16 верасьня, пытаньне ліквідацыі няпісьменнасьці стаіць у канцы, як інфармацыйнае пытаньне.

Талачынскі раён распачаў працу 16 верасьня нарадай хатнікаў. Нарада настаўніцтва адбылася 30 верасьня. Пытаньне ліквідацыі няпісьменнасьці на нарадах займае сваё мейсца, але-ж вельмі позна. Позна мабыць таму, што быў інспэктар дужа хутка пасьпяшаўся да новае пасады загадчыка школы, а падрыхтоўчаю працу да навучальнага году і да месячніка «За грамату» лічыў менш патрэбнай.

У Коханаўскім раёне камісія складзена 13-IX, а пляну працы ня было амаль што да канца верасьня. Нарада настаўніцтва 21-IX значна пасунала пытаньне ліквідацыі няпісьменнасьці ўперад.

Праца ў раёне з боку т-ва «П. Н.» саўсім адсутнічае. У раёне налічваецца тры ячэйкі т-ва (45 сяброў). Мяркуецца скласьці 10 ячэек.

Раёны мяркуюць, што прафсаюзы і каапэрацыя будуць адлічваць з культфонду ад 10 да 25 проц. сродкаў, але-ж пытаньне гэта патрэбна вырашыць зараз-жа.

Я. Н.

На Віцебшчыне.

ПЛЯН ПА ЛІКВІДАЦЫІ НЯПІСЬМЕННАСЬЦІ.

Апрацоўваецца плян удзелу ў працы па ліквідацыі няпісьменнасьці інспэктарыяту нарасьветы, прафсаюзаў, спажывецкіх таварыстваў, акржылсаюзаў, сельсаюзаў і прамысловай каапэрацыі. Кожная арганізацыя павінна будзе штогод абучаць пэўную колькасьць няпісьменных.

ПАДПІСНЫ ЗБОР НА КАРЫСЬЦЬ Т-ВА «П. Н.»

У Сеньненскім раёне праведзена канфэрэнцыя актыву Таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» Абмяркоўваўся плян месячніка «За пісьменнасьць». Улічаны ўсе жанчыны-дэлегаткі і пастухі. Усе яны будуць прымацаваны да лікпунктаў і школ.

Зараз праводзіцца падпісны збор на карысьць Таварыства Прэч Няпісьменнасьць.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

ПАСТАНОВА

Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб зьмене арт. 3 Палажэньня аб сельскіх саветах і арт. 3 Палажэньня аб местачковых саветах.

У мэтах больш поўнага ўцягненьня актыву вёскі і мястэчка ў непасрэдную практычную работу саветаў і забесьпячэньня выстарчальнага прадстаўніцтва ў саветах асобных залюдненых пунктаў,—Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту пастанаўляе:

1. Артыкул 3 «Палажэньня аб сельскіх саветах» (збор. З. БССР за 1925 г. № 31, арт. 291) запісаць у наступнай рэдакцыі;

«Арт. 3. Сельскія саветы выбіраюцца ад сёл, вёсак, пасёлкаў, хутароў і іншых залюдненых пунктаў з агульнай колькасьцю насельніцтва ад 2-х да 4-х тысяч па разьліку—адзін дэпутат на 100 чалавек насельніцтва з тым, каб агульная колькасьць дэпутатаў была ня менш 20 і ня больш 50 дэпутатаў.

Увага 1-я: Насельніцтва фабрык, савецкіх і калектыўных гаспадарак, якое знаходзіцца на тэрыторыі сельскага савету, прымае ўдзел у выбарах сельскага савету на агульных падставах.

Увага 2-я: У сельскіх мясцовасьцях з рэдкім насельніцтвам, або пры арганізацыі нацыянальных саветаў, сельскія саветы могуць утварацца, па дазволу акруговага выканаўчага камітэту, на тэрыторыі з колькасьцю насельніцтва ня менш 500 чалавек з такою зьменаю прадстаўніцтва, каб у савеце было ня менш 20-ці дэпутатаў.

2. Артыкул 3 «Палажэньня аб местачковых саветах Беларускае ССР» (Збор З. БССР за 1925 г. № 31, арт, 292) запісаць у наступнай рэдакцыі:

«Арт. 3. Местачковы савет выбіраецца па разьліку адзін дэпутат на 100 чалавек насельніцтва, але з тым, аднак, каб у савеце было ня менш 20-ці дэпутатаў і ня больш 50».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

1 кастрычніка 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Президиума Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР

об изменении ст. 3 Положения о сельских советах и ст. 3 Положения о местечковых советах.

В целях более полного вовлечения актива деревни и местечка в непосредственную практическую работу советов и обеспечения достаточного представительства в советах отдельных населенных пунктов,—Президиум Центрального Исполнительного Комитета постановляет:

1. Статью 3 «Положения о сельских советах» (С. З. БССР за 1925 г. № 31, ст. 291) изложить в следующей редакции;

„Ст. 3. Сельские советы избираются от сел, деревень, поселков, хуторов и прочих населенных пунктов с общим числом населения от 2-х до 4-х тысяч по расчету—один депутат на 100 человек населения с тем, чтобы общее число депутатов было не менее 20 и не более 50 депутатов.

Примечание 1-е: Население фабрик, советских и коллективных хозяйств, находящееся на территории сельского совета, принимает участие в выборах сельского совета на общих основаниях.

Примечание 2-е: В сельских местностях с редким населением или при организации национальных советов сельские советы могут организовываться с разрешением окружного исполнительного комитета, на территории с количеством населения не менее 500 человек с таким изменением представительства, чтобы в совете было не менее 20-ти депутатов.

2. Статью 3 „Положения о местечковых советах Белорусской ССР" (С. З. БССР за 1925 г. № 31, ст. 292) изложить в следующей редакции:

«Ст. 3. „Местечковый совет избирается по расчету один депутат на 100 человек населения, но с тем, однако, чтобы в совете было не менее 20-ти депутатов и не более 50».

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

1 октября, 1928 г.
г. Минск.

Пастанова

Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену складу Калегіі пры Народным Камісары Асьветы БССР.

На зьмену свае пастановы за 8 лютага 1928 г. „Пра склад Калегіі пры Народным Камісары Асьветы БССР» (З. З. БССР, 1928 г. № 10, арт. 80) Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Зьвяць з т. Абрамчука, Макара Паўлавіча, абавязкі члена Калегіі пры Народным Камісары Асьветы т. Баліцкім Антоне Васільевічы.

2. Назначыць т. Стасевіча, Барыса Івапавіча, членам Калегіі пры Народным Камісары Асьветы т. Баліцкім, Антоне Васільевічы.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР А. Дубавіцкі.

26 верасьня, 1928 г.
г. Менск.

Постановление

Совета Народных Комиссаров БССР

об изменении состава Коллегии при Народном Комиссаре Просвещения БССР.

Во изменение своего постановления от 8 февраля 1928 г. „О составе Коллегии при Народном Комиссаре Просвещения БССР» (С. З. БССР 1928 г. № 10, ст. 80), Совет Народных Комиссаров БССР постановляет:

1. Освободить т. Абрамчука, Макара Павловича от обязанностей члена Коллегии при Народном Комиссаре Просвещения т. Балицком, Антоне Васильевиче.

2. Назначить т. Стасевича, Бориса Ивановича, членом Коллегии при Народном Комиссаре Просвещения т. Балицком, Антоне Васильевиче.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

26 сентября 1928 г.
г. Минск.

Пастанова

Савету Народных Камісараў БССР

пра ўвядзеньне ў сілу на тэрыторыі БССР пастановы СНК СССР за 28 ліпеня 1928 году «Аб пашырэньні палажэньня аб гандлёвай рэгістрацыі на спажывецкую каапэрацыю».

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Увесьці ў сілу з 1-га кастрычніка 1928 году на тэрыторыі БССР пастанову СНК СССР за 28 ліпеня г. г. „Пра пашырэньне палажэньня аб гандлёвай рэгістрацыі на спажывецкую каапэрацыю». (Газ. „Известия ЦИК СССР и «ВЦИК» 1928 г. № 224).

2. Скасаваць пастанову СНК БССР за 14 студзеня 1925 году «Аб парадку рэгістрацыі статутаў спажывецкіх каапэрацыйных арганізацый» (З. З. БССР 1925 г. № 9, арт. 85).

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР А. Дубавіцкі.

27 верасьня, 1928 г.
г. Менск.

Постановление

Совета Народных Комиссаров БССР

о введении в силу на территории БССР постановления СНК СССР от 28 июля 1928 года «О распространении положения о торговой регистрации на потребительскую кооперацию»

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет:

1. Ввести в силу с 1 октября 1928 года на территории БССР постановление СНК СССР от 28 июля с. г. «О распространении положения о торговой регистрации на потребительскую кооперацию". (Газ. «Известия ЦИК СССР и „ВЦИК» 1928 г., № 224).

2. Отменить постановление СНК БССР от 14 января 1925 года «О порядке регистрации уставов потребительских кооперативных организаций» (С, У. БССР 1925 года, № 9, ст. 85).

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР А. Дубовицкий.

27 сентября 1928 г.
г. Минск.

ХРОНІКА.

Хлебазагатоўкі па Менскай акрузе.

У верасьні м-цы па Менскай акрузе павінна быць загатоўлена 125.000 пудоў розных хлебапрадуктаў.

За 20 дзён верасьня па акрузе ўжо загатоўлена 84.000 пуд. Лепш праходзяць хлебазагатоўкі па лініі Белкаапсаюзу і Белсельсаюзу. Адстае „Саюзхлеб».

Пабудова лёнаапрацовачнага камбінату.

Белсельтрэст распачынае пабудову лёнаапрацовачнага камбінату, праэкт якога знаходзіцца на разглядзе ў рэспубліканскага інжынэра.

Камбінат будзе пабудаваны ў м. Лёзна. Уся пабудова камбінату, водлуг каштарысу, абыйдзецца ў 94.000 руб. Белсельбанк ужо адпусьціў Белсельтрэсту на будаўніцтва камбінату 75.000 р. доўгатэрміновага крэдыту.

Загатоўка льна-семені.

Загатоўка льна-семені па Менскай акрузе праходзіць пасьпяхова. Усяго павінна быць загатоўлена ў верасьні месяцы 50 тон льна-семені. Плян ужо выканан з правышэньнем. Так, за 20 дзён верасьня загатоўлена 62,5 тон льна-семя. Месцам дадзены ўказаньні яшчэ больш узмацніць загатоўкі льна-семя.

Падрыхтоўка працаўнікоў па радыёфікацыі вёскі.

Учора, 29-га верасьня, скончылі сваю працу Усебеларускія курсы па падрыхтоўцы радыё-інструктароў, арганізаваныя Беларускім Кіраўніцтвам Сувязі. Усяго скончыла 28 чал.

Скончыўшыя накіроўваюцца ў раёны, дзе будуць праводзіць працу па радыёфікацыі вёскі, арганізацыі гурткоў „Прыхільнік радыё" і аказаньне дапамогі радыёаматарам. Праведзеныя іспыты паказалі, што курсанты ўпаўне падрыхтаваны для паказанай працы.

Экскурсія інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў сувязі ў Маскву.

30-га верасьня, з Менску выехала ў Маскву экскурсія інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў сувязі для азнаямленьня з тэхнічным становішчам і новымі дасягненьнямі тэлеграфна-тэлефоннай сувязі цэнтральных прадпрыемстваў Масквы.

Усяго выяжджаюць 7 працаўнікоў, з іх 3—з Менску, 2—з Віцебску і па аднаму працаўніку з Гомелю, Воршы і Бабруйску. У Маскве экскурсанты прабудуць 10 дзён.

Зьмена ў кіраўніцтве ВСНГБ.

Намесьнік старшыні ВСНГБ тав. Міленькі—рабочы пекар, вылучэнец, выехаў у Маскву ў Прамакадэмію на 3 гады. Намесьнікамі старшыні ВСНГБ назначаны тав. Стракоўскі і тав. Сасноўскі.

Распачаў працу Менскі акрсаюз с.-гасп. крэдыту.

З учарашняга дню распачаў працу толькі што арганізаваны Менскі акруговы саюз сельска-гаспадарчага крэдыту. Пакуль што акрсаюз вядзе сваю працу ў памяшканьні Белсельбанку, а ў бліжэйшыя дні ён будзе разьмешчаны ў спэцыяльна адведзеным памяшканьні.

Усебеларускі зьезд т-ва „Прэч няпісьменнасьць".

20-га кастрычніка г. г. у Менску пачне сваю працу 2-гі Усебеларускі зьезд т-ва „Прэч няпісьменнасьць». На зьезьдзе будуць заслуханы даклады ЦС т-ва «Прэч няпісьменнасьць» і рэвізыйнай камісіі. Апроч гэтага будзе заслухан даклад аб вышках і пэрспэктывах па ліквідацыі няпісьменнасьці ў БССР і абгаворан вытворчы плян па ліквідацыі няпісьменнасьці т-ва «ПН».

У працягу зьезду прымуць удзел 69 дэлегатаў з акруг БССР. На зьезд таксама запрошан прадстаўнік ЦС т-ва „Прэч Няпісьменнасьць" РСФСР.

Ніводнага няпісьменнага.

Менская акруговая інспэкцыя Нарасьветы пастанавіла ў бягучым вучэбным годзе правесьці ў Менску, Чэрвені і Барысаве стопроцантную ліквідацыю няпісьменнасьці.

Апрача гэтага, пастаноўлена ўтварыць сёлета пры вясковых школах Менскай акругі лікпункты.

Вышэйшая кляса сьпеваў.

Нар. Кам. Асьветы БССР пастанавіў арганізаваць сёлета пры Белдзяржмузтэхнікуме дадатковую клясу па праграме сьпеўнага факультэту Вышэйшай Музычнай Навучальнай установы.

У гэту клясу будуць прымацца найбольш здольныя асобы, якія скончылі музычны тэхнікум на клясе сьпеваў.

Арганізацыя гэтай клясы ёсьць першы крок да арганізацыі ў БССР Вышэйшай Музычнай Навучальнай установы—Кансэрваторыі.

Вечар, прысьвечаны новаму акадэмічнаму году.

У суботу, 29-га верасьня, у актавай залі БДУ адбыўся вечар, прысьвечаны пачатку новага акадэмічнага году.

З прамовамі на вечары выступілі праф. Вальфсон, намесьнік старшыні ЦБ пралетстуду тав. Эпштэйн і інш. У сваіх прамовах выступаўшыя адзначылі, што, дзякуючы палепшэньню матар'яльнага становішча студэнцтва, сёлета павінна значна палепшыцца акадэмічная пасьпяховасьць, што трэба ўзяцца з новымі сіламі за працу і гэтым самым выканаць задачу аб падрыхтоўцы кваліфікаваных спэцыялістаў.

Менскі дзень.

— 20 валёсыпэдаў атрымала з за межаў аўтакіраўніцтва Менакрвыканкому. Валёсыпэды прадаюцца ўсім жадаючым гр—м.

— Пленум Менскага акрсавету ТДА-Авіяхіму з удзелам ячэек г. Менску склікаецца на 20-га кастрычніка. Пленум падагуліць летнюю працу і намеціць плян працы на зімовы перыяд.

— Утварыць некалькі антырэлігійных кіно-фільмаў пастанавіў прасіць Менскі акрсавет саюзу «Бязбожнік» Белдзяржкіно. Карціны павінны будуць нагляднa паказаць клясавую сутнасьць розных рэлігій.

Хроніка прызыву 1906 г.

— Процант яўкі прызыўнікоў на Менскім прызыўным вучастку добры. Усяго з пачатку прызыву на 1-га кастрычніка не зьявілася на мэдычны агляд каля 50 чал.

Асобы, кія не зьявяцца да 1-га студзеня, будуць лічыцца дэзэртырамі.

— Хуліганы, судзімыя і сацыяльна небясьпечныя, залічаюцца ў тылавое апалчэньне. Усяго да гэтага часу такіх знайшлося каля 12 чал.

— Першая адпраўка прызыўнікоў у Чырвоную армію адбудзецца 25-га кастрычніка і закончыцца 7-га лістапада.

Асобы, у якіх тэрмін яўкі адзначан у дапрызыўных кніжках павінны зьявіцца ў паказаны тэрмін на зборныя пункты са сваімі рэчамі.

У Менск прыяжджае яўрэйскі паэт Кульбак.

У хуткім часе ў Менск прыяжджае з Вільні вядомы яўрэйскі паэт М. Кульбак, які едзе ў СССР на сталую працу. У Менску тав. Кульбак азнаёміцца з культурнымі дасягненьнямі працоўных яўрэяў у БССР.

Новая пастаноўка БДВТ.

Беларускі Дзяржаўны Вандроўны Тэатр пад кіраўніцтвам Галубка зараз рыхтуе да пастаноўкі драму ў 5-ці дзеях «Правакатары» А. Станкевіча.

Драма малюе жыцьцё заходніх беларусаў у панскай Польшчы.

Сяляне на курорты.

Менская акруговая інспэкцыя Аховы Здароўя накіравала на розныя курорты за вясеньні, летні і асеньні сэзоны 21 чал. сялян вёсак Менскай акругі.

З гэтай колькасьці накіравана 7 сялянак.

Арганізацыя тэатральнай майстэрні рабочай моладзі.

Менскі акругком ЛКСМБ зацьвердзіў праэкт арганізацыі ў Менску тэатральнай майстэрні рабочай моладзі. У майстэрні будуць існаваць пастановачнае, балетнае і харавое аддзяленьні, музыкальны ансамбль і аддзяленьне дэкаратараў. Майстэрні будуць працаваць у клюбе «КІМ». У майстэрні будзе прымацца рабочая моладзь ад станка. Першая пастаноўка адбудзецца праз 3-4 месяцы. Дырэктарам майстэрань зацьверджан артыст БДТ-I тав. Дольскі.

Вясковы камсамол у культпаходзе.

Культурны паход камсамолу па Менскай акрузе праходзіць пасьпяхова. Камсамольскія ячэйкі на мясцох разгарнулі вялікую працу. Так, сіламі камсамольцаў м-ка Зембін адчынен цэлы шэраг кніжных кіёскаў. Барысаўскі вясковы райком праводзіць у 4-х пунктах конкурсы на лепшага гарманіста, сьпевака, плясуна і раскаўчыка. Смалявіцкі райком склікае нараду радыё-аматараў і наметціў сабраць сродкі для закупкі ўстаноўкі гучнагаварыцеляў.

Водгукі на карэспандэнцыі.

ЗАКОН НЕ ПАРУШАН.

На заметку „Капшаям—Алох", якая была зьмешчана ў газ. «С. Б.» № 176 ад 1 жніўня г. г. аб мэліярацыйных справах у Смалявіцкім РВК, пракуратура Менакругі, якая займалася высьвятленьнем акалічнасьцей гэтай справы, адказвае, што перапіска за адсутнасьцю парушэньняў норм закону застаўлена бяз вынікаў.

ПРАФТЭХШКОЛА ПАМЯШКАНЬНЕМ БУДЗЕ ЗАБЯСЬПЕЧАНА.

У № 217 «Сав. Бел.» ад 20-IX г. г. быў зьмешчан допіс Наглядальніка з скаргамі на Наркамасьветы і Камгас, якія не клапоцяцца аб забясьпечаньні памяшканьнем прафтэхшколы будаўнікоў.

Менкамгас паведамляе, што пад школу будаўнікоў перадаецца дамаўладаньне № 76 на Нова-Маскоўскай вуліцы, якое да гэтага часу займалася школай фабзавуча Зах. чыгункі, а цяпер гэта памяшканьне вызваляецца дзякуючы аб'яднаньню школ Зах. чыгункі з школай фабзавуча МББ.

ЗА БЕЗГАСПАДАРЧАСЬЦЬ АДКАЖУЦЬ.

15 ліпеня г. г. у № 162 нашай газэты быў зьмешчан допіс „Ліпавы інжынэр і чырвоныя рэзалюцыі", у якім рабкорам падаваліся факты безгаспадарчасьці ў Мазырскім будаўніцтве. Мазырская акруговая КК РСІ сьцьвярджае паказаныя факты і паведамляе, што матар'ял перадан пракурору для прыцягненьня вінаватых за безгаспадарчасьць да адказнасьці.

БІБЛІАГРАФІЯ.

А. Лацис и Л. Кейлина. «ДЕТИ И КИНО», под редакцией Е. Угаровой, с предисловием Пистрака. (Выданьне Галоўсацвыху Наркамасьветы РСФСР. Масква. 1928 г. Стар. 85. Цана 50 кап.).

Влад, Вайнштон и Дм. Якобзон «КИНО И МОЛОДЕЖЬ», (Выд. Госиздат. 1926 г. Масква-Ленінград. Стар. 101. Цана 60 кап.).

В. Марков и Н. Надеждина. „ПЕТРУШЕЧНЫЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ". (Выданьне Цэнт. Дому Мастацтва на вёсцы імя В. Д. Паленава. Масква. 1928 г. Стар. 87. Ц. 50 кап.).

Кіно зьяўляецца аднэю з самых моцных галін культурнай працы. Гэтая галіна з посьпехам выкарыстоўваецца ў выхаваўчай працы сярод дарослых і моладзі. Але яшчэ вельмі слабыя пазіцыі займае кіно ў культурна-асьветнай і выхаваўчай справе сярод дзяцей. З апошняе заўвагі зусім ня трэба рабіць вывад, што нашы дзеці не наведваюць кіно. І наведваньне кіно-тэатраў і захапленьне так званай кіно-культурай, якое парою даходзіць да кіноманіі,—усё гэта мы можам назіраць у штодзённым быце нашых дзяцей. Абвінавачваць іх у адсутнасьці зацікаўленасьці да кіно нельга. Аднак, мы павінны прызнаць, што кінокультура ў той форме, якая зьяўляецца даступнаю для нашых дзяцей і... якую мы падносім ім, дае пакуль што больш адмоўныя вынікі, чым станоўчыя. Толькі ў самыя апошнія часы наша грамадзкасьць пачынае сапраўды цікавіцца „кіно-культурай" для дзяцей. Гэта сур'ёзная справа ўскладае надзвычайна адказныя задачы на нашы выхаваўчыя і культурна-асьветныя ўстановы. З такога пункту гледжаньня памянёныя вышэй дзьве першыя кніжкі заслугоўваюць, бясспрэчна, увагі з боку нашых культурна-асьветных функцыянэраў і кіраўнікоў дзіцячых установаў. Аўтары абедзьвюх кніжак імкнуцца даць некаторыя тэарэтычныя абаснаваньні, мэтадычныя заўвагі і практычныя ўказаньні па выкарыстоўваньні кіно-фільм у галіне ня толькі выхаваўчай, але і вучэбнай справы сярод моладзі і дзяцей. Кніжкі як-бы дапаўняюць адна-другую. Калі першая з іх галоўным аб'ектам сваёй увагі высоўвае праблему аб прыстасаваньні кіно-культуры для дзяцей пераважна школьнага ўзросту, дык другая, фармулюючы задачы кіно ў галіне камуністычнага выхаваньня, намячае ролю моладзі ў кіно-будаўніцтве.

Дзьверы нашае школы для кіно, як важнае пэдагагічнае зброі і магутнага выхаваўчага фактару пачынаюць адчыняцца. Падкрэсьліваючы гэты момант у працэсе разьвіцьця і ўдасканальваньня мэтадаў школьнае працы, аўтары кніжкі «Дети и кино» зусім слушна папярэджваюць асьветнікаў аб шкоднасьці прымяненьня ў школах і іншых дзіцячых установах практыкі камэрцыйных кіно. Кіно-культура для дзяцей павінна мець свае ўласьцівасьці, абаснованыя на вывадах пэдагогікі і пэдалёгіі. Дзеці і наогул моладзь надзвычайна ўражлівыя: яны ня могуць не рэагаваць на ўражаньні кіно. Ня кажучы ўжо аб тым, які шкодны ўплыў на дзяцей маюць большасьць буржуазных фільм, і ўсёй кіно-справе ў практыцы школ належыць прыдаць спэцыфічны напрамак. Чытач па гэтых пытаньнях знойдзе ў кніжках нямала карысных парад, тым больш каштоўных, што яны зьяўляюцца прыкладамі з вопыту працы ўдумчывых культурных устаноў нашых і замежных.

Трэцяя кніжка „Петрушечные представления» імкнецца аднавіць у нас ідэю кукальнага тэатру, які, на думцы аўтараў, можа заняць і ў школе пачэснае месца не толькі як забава, але і як агітацыйна-выхаваўчы сродак, які можа лёгка рэагаваць на самыя разнастайныя зьявы бягучага жыцьця. У кніжцы зьмешчана п'еса для такога тэатру „Петруха-егоза—для всех буржуев гроза" з патрэбнымі камэнтарыямі аб спосабах яе пастаноўкі і выкананьня і некаторыя цікавыя ўказаньні па складаньню новых п'ес для кукальных тэатраў.

Віскар.

Апавяшчэньні.

Даводзіцца да ведама камсамольцаў і рабочай моладзі г. Менску, што ў рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена" устаноўлены вячэрнія дзяжурствы супрацоўнікаў па панядзелках, серадах, чацьвяргох і пятніцах ад 6 да 8 гадзін увечары.

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЭТЫ „ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА".

— Сёньня а 7-ай гадз. ўвечары ў доме Асьветы адбудзецца АГУЛЬНЫ СХОД СЯБРОЎ ШЭФТАВАРЫСТВА ПРАЦАСЬВЕТЫ.

Абвестка дню: 1. Задачы партыі на вёсцы. 2) Справаздача аб працы выканбюро. 3) Перавыбары выканбюро шэф т-ва.

Часова вык. абав. адказнага рэдактара П. ШАСТАКОЎ.

Цэнтральнае Бюро Сэкцыі Навуковых Працаўнікоў БССР
выказвае сваё глыбокае спачуваньне сям'і памёршага члена сэкцыі прафэсара Белдзяржунівэрсытэту
Арсенія Аляксеевіча МІХАЙЛОЎСКАГА.

ЦП САЮЗУ БЕЛПРАЦАСЬВЕТЫ
выказвае спачуваньне сям'і памёршага члена Саюзу Працасьветы
прафэсара **МІХАЙЛОЎСКАГА А. А.**

Мясцком і калектыў супрацоўнікаў Інстытуту Беларускае Культуры выказваюць свой жаль і спачуваньне члену калектыву В. А. Міхайлоўскай з прычыны панесенай ёю цяжкай утраты—сьмерці яе бацькі прафэсара БДУ
Арсена Аляксеевіча МІХАЙЛОЎСКАГА.

КІНО.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Новы выключны нямецкі баявік паводле твору ГЭРГАРДТА ГАЎПТМАНА. **„ТКАЧЫ".** У гал. ролі ПАУЛЬ ВЭГЕНЭР.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	Ад аўторка 2-га кастрычніка. ПРЭМ'ЕРА! НЯМЕЦКІ БАЯВІК 1928 ГОДУ. **„Другое жыцьцё"** Трагедыя ў 8 частках. З прычыны працяжнасьці праграмы (2 гадзіны) пачатак 1-га сэансу роўна а 7 гадз.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Ад аўторка, 2-га кастрычніка. Нямецкая фільма **„ЖОНКА СТАТС-СЭКРАТАРА"** у 8-х частках. У галоўн. ролях: вядомы нямецкі артыст ВЭРНЭР КРАУСС. 3 сэансы; пачатак 1-га сэансу а 7 гадз., 2—у 8 г. 45 м. 3—10 г. 30 м.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	2-гі ТЫДЗЕНЬ! **„Нарадзіўся чалавек".** У галоўнай ролі нар. артыст МАСКВІН.

АБ'ЯВА.

На падставе пастановы Эканомнарады БССР ад 2 ліпеня 1928 г. аб рэгістрацыі скупшчыкаў сельска-гаспадарчага сырцу, прадуктаў і тавараў, Менскі Гарадзкі Савет абвяшчае:

1. Усе прыватныя скупшчыкі, якія скупляюць на тэрыторыі г. Менску сельска-гаспадарчы сырэц, прадукты і тавары для перапродажу, а таксама на падставе даручэньня дзяржаўных і каапэрацыйных арганізацый, у 7-дзённы тэрмін павінны зарэгістравацца ў Акруговай Інспэкцыі Гандлю.

2. Нагляд за выкананьнем гэтага ўскладаецца на Міліцыю і Акруговую Інспэкцыю Гандлю.

3. Асобы, памянёныя ў п. І і не зарэгістраваўшыяся, падлягаюць, згодна пастановы ЭКАНА, штрафу ў разьмеры да 50 р.

Нам. Старшыні Менскага Гарадзкога Савету Рабіновіч

Сэкратар Менскага Гарадзкога Савету Гурвіч.

26 верасьня, 1928 г.
г. Менск.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Біржавая карт. і квіткі Нехлюдавай Р. А.—выд. біржай працы, кв. 1273.

— Канск. карт. за № 898 кат. 10 г.-к. Лукашэвіча А. М., кв. 1275.

— Асабовая кніжка Мігая Б. П.—выд. Крупскім РВК, кв. 1276.

— Сяброўскі білет за № 1032 Макаронка В. С.—выд. Крупскім спаж. т-вам, кв. 1276.

— Сяброўскі білет за № 755 Мікуліча Е.—выд. Крупскім спаж. т-вам, кв. 1276.

— Каапэрац. кніжка № 520 Карнюшка Д. Я.—выд. прыгародн. спаж. т-вам г. Барысава, кв. 1266.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 25

БАБРУЙСКАГА АКРУГОВАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ.

27 ЖНІЎНЯ 1928 ГОДУ.

АБ ЧАСТКОВЫМ УВЯДЗЕНЬНІ АБАВЯЗКОВАГА НАВУЧАНЬНЯ НА ТЭРЫТОРЫІ АКРУГІ.

Плянавае разгортваньне сеткі 4-хгадовых школ па акрузе, палепшаньне матар'яльна-гаспадарчага становішча школ, зьмяншэньне школьнага радыусу і ўзрастаючы процант фактычнага абхопу школай дзяцей школьнага ўзросту спрыяюць паступоваму ўвядзеньню на тэрыторыі Бабруйскай акругі ўсеагульнага абавязковага навучаньня.

Для ажыцьцяўленьня гэтага, на падставе пастановы ЦВК і СНК БССР ад 7-га красавіка 1926 г. і ў развіцьцё пастановы прэзыдыуму Акрвыканкому ад 9—10 ліпеня г. г., Акруговы Выканаўчы Камітэт пастанаўляе:

1. Зпачатку 1928-29 навучальнага году ўвесьці ў 4-хгадовых школах і першых канцэнтрах школ-сямігодак усеагульнае і абавязковае навучаньне дзяцей 8-мігадовага ўзросту ў гарадох, мястэчках і асобных школьных раёнах, паіменаваных у далучаным да гэтага сьпісу.

2. Абавязаць усіх бацькоў, а таксама і асоб іх замяняючых, пражываючых у насельных пунктах, дзе ўводзіцца абавязковае навучаньне, зьмясьціць усіх дзяцей 8-мігадовага ўзросту, якія знаходзяцца на іх утрыманьні, у бліжэйшыя да месца іх пражываньня школы, дзе яны і павінны навучацца да поўнага заканчэньня 4-хгадовай школы ці першага канцэнтру 7-мігодкі.

3. Усе бацькі ці асобы іх замяняючыя, пасьля зьмяшчэньня дзяцей у школы, павінны сачыць за акуратным наведваньнем іх дзяцьмі вучэбных заняткаў, ні ў якім разе не адцягваючы іх у вучэбны час ад заняткаў для працы ні па сваёй гаспадарцы, гэтак і для іншага характару работы.

4. У выпадку пропускаў вучнямі вучэбных заняткаў, бацькі вучняў, ці асобы іх замяняючыя павінны паведаміць аб гэтым школы з паказаньнем прычын пропускаў вучэбных дзён.

Увага: Уважлівай прычынай, перашкаджаючай зьмяшчэньню дзяцей у школу ці наведваньню вучнямі школы, прызнацца: хвароба дзіцяці, псыхічныя і фізычныя дэфэкты (у гэтых выпадках патрабуецца прадстаўленьне ў школу адпаведнага пасьведчаньня ўрача) і іншыя незалежныя ад волі пералічаных у п. 2 асоб прычыны.

5. На ўсіх пералічаных вышэй дзяцей органы мясцовай улады складаюць асабовыя сьпісы, якія прадстаўляюць у гарсаветы ці райвыканкомы.

6. Усе загадчыкі школ абавязваюцца сваечасова паведамляць бацькоў вучняў, ці асоб іх замяняючых, а таксама і органы мясцовай улады аб неакуратным наведваньні ці астаўленьні іх дзяцьмі школы.

7. Вучань можа пакінуць школу да поўнага скончаньня курсу яе толькі па асобна ўважлівых прычынах: ад'езд бацькоў з тэрыторыі школьнага раёну, цяжкая хвароба дзіцяці, перашкаджаючае яму наведваць школу і калецтва.

8. Зьмяшчэньне дзяцей у школы, знаходзячыхся на ўтрыманьні ў установах народнае асьветы (дзіцячыя дамы, калёніі) ускладаецца на загадчыкаў гэтых установ і пад іх адказнасьць.

9. Для праведзеньня ў жыцьцё гэтай пастановы і нагляданьня за яе выкананьнем на мясцох складаюцца камісіі па ўсеагульнаму абавязковаму навучаньню, якія дзейнічаюць паводле інструкцыі Акрвыканкому аб гэтых камісіях.

10. За парушэньне п. п. 2, 3 і 4 гэтай абавязковай пастановы, асобы, пералічаныя ў п. 2, падвяргаюцца адказнасьці ў адміністрацыйным парадку: пражываючыя ў горадзе Бабруйску—да 100 руб. штрафу, альбо да 1 мес. прымусовых работ, а пражываючыя ў іншых гарадох акругі, у сельскіх мясцовасьцях і мястэчках гарадзкога тыпу—штрафу да 10 руб., ці прымусовых работ да 4 дзён.

За парушэньне-ж п. 6 гэтай пастановы, службовыя асобы, пералічаныя ў гэтым пункце, нясуць адказнасьць ці ў крымінальным, ці ў дысцыплінарным парадку па адпаведных артыкулам Крымінальнага Кодэксу.

11. Нагляд за выкананьнем гэтай абавязковай пастановы ўскладаецца на Інспэктарыят народнае асьветы, райённыя выканаўчыя камітэты, гарадзкія і сельскія саветы і загадчыкаў школ.

12. Гэтая абавязковая пастанова ўваходзіць у сілу праз 7 дзён пасьля яе абвяшчэньня.

Старшыня Акрвыканкому РАЧЫЦКІ.

Час. выконв. аб. сэкратара Акрвыканкому ЖУКОЎСКІ.

СЬПІС

школьных раёнаў і ўваходзячых у іх насельных пунктаў Бабруйскай акругі, у якіх з 1928-29 навучальнага году ўводзіцца ўсеагульнае і абавязковае навучаньне.

(ДА АБАВЯЗКОВАЙ ПАСТАНОВЫ АКРВЫКАНКОМУ ЗА № 25)

1. г. Бабруйск з прыгарадамі: Бярэзінскі фарштат, Лягерная Слабодка, прадмесьці: Крывы Крук, Зялёнка 1-я, Зялёнка 2-я, Цітаўка, хутары Шчагельскі, Млынок.

2. г. Слуцак з прыгарадам—Малая Падзера.

3. Асіпавіцкі раён:

а) Зборскі школьны раён: вёска Зборск: вёска Ворайцы, хут. Расьняя Рэчка, лясная стража Фатына;

б) Таўсьцецкі школьны раён: вёска Таўсьцец, вёска Александраўка, в. Рачкі;

в) Пабокавіцкі школьны раён: в. Пабокавічы, в. Дубралева.

4. Бабруйскі раён:

а) Дзямідкаўскі школьны раён: в. Воранавічы, в. Пеўчакі, в. Канчаны;

б) Валосавіцкі школьны раён: в. Валосавічы, хут. Валосавічы, засьц. Перагоны;

в) Дурыніцкі школьны раён: в. Дурынічы, в. Татаркі, в. Раксаляна, саўгас Левіна, хут. Забалоцінск, хут. Літоўск;

г) Сычкаўскі школьны раён: х.х. Сычкаўскія, х.х. Цітунавічы, в. Яловікі, засьц. Чарніца;

д) Казуліцкі школьны раён: в. Казулічы;

5. Глускі раён:

а) Пярэкальскі латыскі школьны раён: в. Пярэкальле, в. Вяцер, в. Бярэзьнікі, в. Пераўеснае, хутары Коўбік, Залесьсе, в. Муравейнікі, в. Валакада, в. Войлас, х. Зутоўшчына, в. Зоўчыца, х. Асінавіца, в. Ніўка;

б) Гарадкоўскі школьны раён: м. Гарадок, в. Гарадок, пасёлак Туркі, саўгас Дварэц, в. Крамяц, х. Воўчкі;

в) Запольскі школьны раён: в. Запольле;

г) Гарадзішчанскі школьны раён: в. Гарадзішча;

д) Кнышаўскі школьны раён: в. Кнышы.

6. Жлобінскі раён:

а) Гарбачова-Слабодзкі школьны раён: в. Гарбачова-Слабада, пасёлак Гарбачова-Слабада;

б) Графскі школьны раён: в. Графск;

в) Завадзкі школьны раён: в. Завод, в. Баранаўка;

г) Затонскі школьны раён: в. Затон, хут. Затонскія, пасёлак Горкі;

д) Калыбаўскі школьны раён: в. Калыбаўка, х.х. Бараціц, Бор, Сыры-Анес, Навікі, Руданава-Дзяніскавічы;

е) Страшынскі яўрэйскі школьны раён: м. Страшын (для яўрэйскай нацыянальнасьці);

ж) Таўстыкоўскі школьны раён: в. Таўстыкі, в. Рудня-Таўстыкоўская, пас. Беларуская Ветка, х.х. Пакідзька, Рабіняйлаўка, Строкаў, Бор, Уборкі;

з) Царэцкі школьны раён: в. Царэцеж, хут. Багдапаўка;

і) Чырвона-Бярэскі школьны раён: в. Чырвоны Бераг, пасёлак Клімаўка, саўгас Чырвоны Бераг;

к) Зялёна-Слабодзкі школьны раён: в. Зялёна-Слабада, в. Ухватаўка, хут. Сенажаткаўскія.

7. Клічаўскі раён:

а) Клічаўскі беларускі школьны раён: м. Клічаў, пасёлкі: Еўсташына, Акцябр, Чырвовая Зара, Чырвоны Май, Свабода, Маркаўшчына;

б) Клічаўскі яўрэйскі школьны раён: м. Клічаў (для яўрэйскай нацыянальнасьці);

в) Турэцкі школьны раён: в. Турэц, урочышча Кладзішча;

г) Драневскі школьны раён: вёска Драні;

д) Валіка - Старынскі школьны раён: в. В.-Старына (для расейскай нацыянальнасьці);

е) Бацэвіцкі школьны раён: сяло Бацэвічы (для яўрэйскай нацыянальнасьці).

8. Парыцкі раён:

а) Шчадрынскі яўрэйскі школьны раён: м. Шчадрын (для яўрэйскай нацыянальнасьці), арцель «Эрд».

б) Коўчыцкі I школьны раён: в. Коўчыцы I, в. Забалоцьце;

в) Коўчыцкі II школьны раён: в. Коўчыцы 2 (для яўрэйскай нацыянальнасьці), в. Коўчыцы 2 (для беларускай нацыянальнасьці), в. Бараны Рог;

г) Шацілкаўскі школьны раён: в. Шацілкі (для яўрэйскай нацыянальнасьці), вёска і акаліца Шацілкі (для польскай нацыянальнасьці;

д) Ліпніцкі школьны раён: в. Ліпнікі (для польскай нацыянальнасьці);

9. Рагачэўскі раён:

а) Талочкаўскі школьны раён: в. Талочкаў, в. Мортқаў.

10. Сьвіслацкі раён:

а) Сьвіслацкі школьны раён: м. Сьвіслач (для беларускай і яўрэйскай нацыянальнасьцяў), п. Сьвярдлова, пас. Углата;

б) Вязычынскі школьны раён: в. Вязычын, в. Новая Ніва, в. Бараны 1-я, в. Бараны 2-я, в. Прудзішча, в. Малінаў;

в) Брыцалавіцкі школьны раён: в. Брыцалавічы, в. Усьціж, в. Валадарск;

г) Градзянскі школьны раён: пас. Градзянка, ст. Градзянка, пас. Стражы, в. Кобзаў Бор, в. Крушэва, в. Зялёны Лес;

д) Камявіцкі школьны раён: в. Вял. Каменічы, в. Мал. Каменічы, х. Каменічы, х. Лядвецкая, х. Асьціжаўка, х. Ст. Асьціжаўка, пас. Падкурганьне;

е) Лочынскі школьны раён: в Лочын, б. маёнтак Лочын, в. Весялова, в. Ямпаль, в. Ст. Ямпаль, в. Віктарава, в. Блыхава, в. Барсучына, в. Кальнік, в. Чаромуха, в. Кручышча, в. Язьвін (Градзянскага с.-с., в. Макаў, в. Рассоха;

ж) Казіміраўскі школьны раён: в. Казіміравы, хут. Казіміравa, пас. Базок, х. Ломанава, пас. Асавок, п. Падасавок, п. Бароціпшча;

з) Сяліба школьны раён: в. Сяліба (для яўрэйскай і беларускай нацыянальнасьцяў), в. Жалін, в. Лучны мост;

і) Барсукоўскі школьны раён: хут. Барсучына, акол. Барсукова Града (для польскай нацыянальнасьці).

11. Чырвона-Слабодзкі раён:

а) Жыліхаўскі школьны раён: в. Жыліхаўка, хут. Матынёва;

б) Гулевіцкі школьны раён: в. Гулевічы, пас. Гулевічы, хут. Бярэцкае, х. Майкевічы;

в) Выгадзкі школьны раён: в. Выгада, пас. Інтэрнацыянал, х. Орлік;

г) Страхінскі школьны раён: засьценак В.-Страхінь, пас. Мал. Страхінь, хутары Страхінскія;

д) Смаліцкі школьны раён: в. Смалічы, пас. Малінава, п. Волка, пас. Пятчанка, лясная сядзіба Смалічы;

е) Лютавіцкі школьны раён: в. Лютавічы, аграпункт Лютавічы, пас. Навасёлкі, пас. Іванаўка;

ж) Чапліцкі школьны раён: в. Чапліцы, пас. Чапліцы, засьцен. Пятніцы, хут. Антопаўка, п. Іванава, х. Гарадзішча, и. Кротня, пас. Вял. Кротня.

12. Слуцкі раён:

а) Іванава-Агародніцкі саўгаскі школьны раён: саўгас Івань, крахмальны завод Івань, пас. Крахмянка;

б) Ленінскі яўрэйскі школьны раён: м. Леніно (для яўрэйскай нацыянальнасьці);

в) Урэцкі школьны раён: мяст. Урэчча (для яўрэйскай нацыянальнасьці);

г) Лапацкі школьны раён: в. Лапацічы.

Старшыня Акрвыканкому Рачыцкі.

За акрінспэктара нарасьветы Антановіч.

Дадатковы сьпіс

ШКОЛЬНЫХ РАЁНАЎ І ЎВАХОДЗЯЧЫХ У ІХ НАСЕЛЬНЫХ ПУНКТАЎ БАБРУЙСКАЙ АКРУГІ, У ЯКІХ З 1928-29 НАВУЧАЛЬНАГА ГОДУ ЎВОДЗІЦЦА ЎСЕАГУЛЬНАЕ І АБАВЯЗКОВАЕ НАВУЧАНЬНЕ.

(Да абавязковай пастановы Акрвыканкому за № 25)

13. Гор. Бабруйск:

а) Лукаўскі школьны раён:—хут. Лукі.

14. Стара-Дарожскі раён:

а) Стара-Дарожскі местачковы школьны раён: м. Старыя-Дарогі (для беларускай і яўрэйскай нацыянальнасьцяў), чыгун. станцыя Старыя-Дарогі, чыгун. будка на 35 вяр., чыгун. будка на 42 вяр.;

б) Стара-Дарожскі вясковы школьны раён вёска Старыя-Дарогі;

в) Дараганаўскі школьны раён: пасёлак Дараганава і чыгун. станцыя Дараганава (для беларускай нацыянальнасьці), вёска Пташычы, выселкі: Чырвоны Араты, Ульяпаўка і Коўганка, хут. Асавец.

15. Старобінскі раён:

а) Старобінскі яўрэйскі школьны раён: м. Старобін (для яўрэйскай нацыянальнасьці);

б) Пагоскі школьны раён: м. Пагост (для беларускай і яўрэйскай нацыянальнасьцяў), саўгас Пагост, вёска Залесьсе;

в) Карыцкі школьны раён: вёска Карысьць;

г) Чапялеўскі школьны раён: вёска Чапялі, пасёлкі: Падгор'е і Садава, калгас „Луч Камуны";

д) Горнаўскі школьны раён: пасёлак Горка (для беларускай і польскай нацыянальнасьцяў);

е) Ананчыцкі школьны раён: вёска Ананічы, хутары: Узьбішча, Багашар;

ж) Пляятаўскі школьны раён: пас. Пляята, Дубраўкі, Горка-Ліпнікі, Вугля-Ліпнікі, Прабуджэньне, Задубачча, Гарадзішча, Краснае, Адраджэньне, хутары: Ліпнікі і Гарадзішча;

з) Пісаровіцкі школьны раён: вёска Пісаровічы;

і) Лецянецкі школьны раён: вёска Лецянец, пас. Залужжа, Пад'астраў, Круглы Востраў, хутары: Загліннае, Кадзішча.

16. Асіповіцкі раён:

а) Асіповіцкі яўрэйскі школьны раён: м. Асіповічы (для яўрэйскай нацыянальнасьці).

Старшыня Акрвыканкому Рачыцкі.

За акрінспэктара нарасьветы Антановіч.